

Hur nöjda är djurhållare med djurskyddskontrollen?

Sammanställning av resultat från enkät till djurhållare efter djurskyddskontroll

- Djurhållare är generellt sett nöjda med djurskyddskontrollen.
- De som har haft rutinkontroll är generellt mer nöjda än de som har haft en klagomålskontroll eller uppföljande kontroll.
- Djurhållarens upplevelse av djurskyddshandläggarnas bemötande, erfarenhet och kunskap är centralt för förtroendet för kontrollen och det är därför viktigt att fortsätta arbeta med dessa områden.

Jordbruksverket har under vintern 2023 och våren 2024 genomfört en undersökning för att mäta hur djurhållare med livsmedelsproducerande djur som fått en djurskyddskontroll upplevde kontrollen. Undersökningen har genomförts med en enkät som har skickats till totalt cirka 2 000 djurhållare.

I denna rapport presenterar vi en sammanställning av resultaten från undersökningen tillsammans med en kort övergripande analys av resultaten.

En arbetsgrupp på Jordbruksverket med följande representanter har genomfört undersökningen:

Josefine Bjerking, Johannes Erlandsson, Karin Lundborg och Malin Wählstedt.

Omslagsbild:

Fotograf: Håkan Hjort, Scandinav

Sammanfattning

Jordbruksverket har under vintern 2023 och våren 2024 genomfört en undersökning för att mäta hur djurhållare med livsmedelsproducerande djur som fått en djurskyddskontroll upplevde kontrollen. Undersökningen har genomförts med en anonym enkät som skickats till totalt 1 974 djurhållare.

Syftet med undersökningen var att Jordbruksverket tillsammans med länsstyrelserna ska få en bild av hur djurhållare upplever den djurskyddskontroll som länsstyrelserna utför. Målet är att resultaten i undersökningen ska kunna användas för att utveckla djurskyddskontrollen.

Majoriteten av de som fick enkäten hade haft en rutinkontroll (1 500 stycken) men även djurhållare som fått en klagomålskontroll (238 stycken) och uppföljande kontroll (236 stycken) fick svara på enkäten. Den generella svarsfrekvensen för samtliga kontrolltyper var 42 procent (totalt 827 svar).

De flesta djurhållare är nöjda med djurskyddskontrollen

Flertalet djurhållare som svarat på enkäten är nöjda och har en positiv upplevelse av sin senaste djurskyddskontroll. Exempelvis svarar över 80 procent av djurhållarna att de till övervägande del nöjda med hur länsstyrelsen genomförde den senaste djurskyddskontrollen, där 34 procent är mycket nöjda (svarsvärde 6 på en skala mellan 1 till 6). Det är även över 80 procent av djurhållarna som till övervägande del upplever att deras senaste djurskyddskontroll genomfördes på ett professionellt och sakligt sätt, där nästan 40 procent svarade med det högsta svarsvärdet (svarsvärde 6). Flera djurhållare har även lämnat fritextkommentarer som visar på en positiv uppfattning om djurskyddskontrollen.

Det finns även djurhållare som är mindre nöjda med djurskyddskontrollen

Samtidigt finns det en andel djurhållare (cirka 15–20 procent av djurhållarna i enkäten) som har en mer kritisk uppfattning utifrån upplevelsen av sin senaste djurskyddskontroll. Djurhållare som har haft en rutinkontroll har svarat mer positivt än de djurhållare som haft klagomålskontroll eller uppföljningskontroll. De som fått en uppföljningskontroll är generellt sett mest kritiska. Detta skulle kunna bero på att de haft brister vid tidigare kontroller, att de kan ha fått betala en avgift för kontrollen samt att kontrollen kanske inte förannmälts innan den genomfördes.

Bemötande är centralt för hur man upplever kontrollen

Resultaten i undersökningen visar att djurskyddshandläggarens bemötande, oavsett om det upplevs som bra eller dåligt, är mycket centralt för hur djurhållare upplever

kontrollen och vilket förtroende man känner för djurskyddshandläggaren. Vi bedömer därför att det är viktigt att fortsätta arbeta hos både länsstyrelserna och Jordbruksverket med bemötande vid kontrollen.

Djurhållare efterfrågar större kunskap om och praktisk erfarenhet av djurhållning

Djurhållarnas svar i enkäten visar att deras upplevelse av djurskyddshandläggarnas kunskap och särskilt förståelse för djurhållarnas förutsättningar är av stor betydelse för djurhållarnas förtroende för kontrollen och upplevelsen av den. Det är därför viktigt att länsstyrelserna har möjlighet att prioritera kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling av djurskyddshandläggarna.

Föranmälda kontroller och behov av rådgivning

Vid analys av enkätens fritextkommentarer framkommer att många djurhållare vill att kontrollen ska vara föranmäld i god tid. De önskar också att djurskyddshandläggarna ger mer stöd och rådgivning.

När det gäller föranmälan av kontroller så finns det regler om att offentlig kontroll som huvudregel inte ska föranmälas. I Jordbruksverkets vägledning om föranmälan till kontrollmyndigheter inom den offentliga kontrollen framgår bland annat att rutinmässiga regelbundna kontroller kan och bör föranmälas för att skapa goda förutsättningar för kontrollen. Enligt vägledningen bör klagomålskontroller dock inte föranmälas, medan det för uppföljande kontroller är syftet och vad som ska kontrolleras som avgör om det är lämpligt att föranmäla eller inte. Enligt vår vägledning bör föranmälan inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.

Djurhållare efterfrågar även mer stöd och rådgivning om vad de kan göra för åtgärder för att bättre följa djurskyddslagstiftningen. Det finns dock risk för intressekonflikter och jävsproblematik om djurskyddshandläggarna också ska ge detaljerad rådgivning vid kontrolltillfället. Vi anser därför att det är lämpligt att mer detaljerad rådgivning ges av en part som inte har ansvar för att utföra kontroll.

Utifrån resultaten i undersökningen kan vi konstatera att flera djurhållare kan ha en högre förväntan på djurskyddskontrollen än vad lagstiftningen och länsstyrelsernas uppdrag möjliggör. Mer information om förutsättningarna för kontrollen skulle därmed kunna vara en möjlig åtgärd för att stärka förtroendet för djurskyddskontrollen.

Summary

During the winter of 2023 and spring of 2024, the Swedish Board of Agriculture conducted a survey to measure how farmers with animal production experienced their latest animal welfare inspection. The survey was carried out with an anonymous questionnaire sent to a total of 1,974 farmers.

The objective of the survey was to get a better understanding of how farmers with animal production experience the animal welfare inspection performed by the County Administrative Boards. The aim of the survey is that the results can be used to further develop the animal welfare control. The majority of the farmers who received the questionnaire had received a routine inspection¹ (1,500 farmers). However, farmers who had received an inspection due to a complaint (238) or a follow-up inspection (236) also received the questionnaire. The general response rate for all three types of inspections was 42 percent (a total of 827 responses).

Most farmers are satisfied with the animal welfare control

The results show that the majority of farmers who responded to the survey are satisfied and have a positive experience of their latest animal welfare inspection. For example, over 80 percent of the farmers responded that they are overall satisfied with how the County Administrative Board performed the latest inspection, and 34 percent were very satisfied with the inspection (response value 6 on a scale from 1 to 6). Also, over 80 percent of the farmers responded that their latest inspection was carried out in a professional and objective manner, with almost 40 percent responding with the highest response value (value 6). Several farmers have also commented in the questionnaire in a manner that show a positive perception of their latest inspection.

There are also farmers who are less satisfied with the animal welfare control

A proportion of the farmers (around 15–20 percent of the farmers who responded to the questionnaire) have a more critical opinion based on the experience of their latest animal welfare inspection. Farmers who had received a routine inspection had generally given more positive responses in the questionnaire compared to farmers who had received an inspection due to a complaint or a follow-up inspection. Farmers who had received a follow-up inspection were generally the most critical of the three groups. This could be due to the fact that they have had non-compliances with the legislation in previous inspections, that they may have had to pay a fee for the inspection or that the inspection was performed without prior notice.

¹ An official control that is performed regularly, on a risk basis and with appropriate frequency.

The approach and behaviour of the inspector is central to how the farmer experiences the control

The results of the survey also show that the approach by the animal welfare inspector and how the inspector behaves toward the farmer is a key factor to the farmers' experience and their trust for the inspection. Our conclusion is therefore that this is something that is important to continue to work with for both the County Administrative Boards as well as the Swedish Board of Agriculture.

Farmers ask for greater knowledge of, and more practical experience in, animal husbandry

The farmers' replies to the questionnaire show that their experience of the animal welfare inspector's knowledge, and especially understanding of the farmers' conditions, is of great importance for the farmers' trust for the inspection and experience of it. It is therefore important that the County Administrative Boards can prioritize continuous training and competency development of the animal welfare inspectors.

Pre-notified inspections and need of counselling

The questionnaire also show that many farmers want the inspections to be notified well in advance. There are also farmers that ask for the Country Administrative Boards to provide more support and advice in connection with the inspections.

As regards pre-notification of controls, the legislation state that official controls as a general rule should be performed without prior notice. Guidance from the Swedish Board of Agriculture to control authorities is, among other things, that routine inspections can and should be notified with prior notice in order to create good conditions for the inspection. However, according to the guidance, inspections due to a complaint in general should not be notified in advance, while as for follow-up inspections it is the purpose and what is to be controlled that determines whether it is appropriate to notify the inspection in advance. According to the guidance, notification should not be made earlier than 24 hours before the inspection is carried out.

Farmers also ask for more support and advice on how to better comply with the animal welfare legislation. There are however, a risk of conflicts of interest if the animal welfare inspectors also provide detailed counselling at the time of the inspection. We therefore consider it appropriate that more detailed counselling is given by a party that is not responsible for carrying out inspections.

Based on the results of the survey, we can conclude that several farmers may have other expectations of the animal welfare control than what is allowed by the legislation and the tasks of the County Administrative Boards. More information about the conditions for the control could therefore be a possible measure in order to strengthen confidence and trust in the animal welfare control.

Innehåll

1 Inledning	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Syftet med undersökningen	10
1.3 Avgränsningar	10
2 Metod	11
2.1 Utformning av undersökningen	11
2.2 Genomförande	11
2.3 Antal mottagare och svarsfrekvens.....	13
3 Resultat	15
3.1 Resultat per fråga i enkäten	15
3.2 Översiktlig bild av svaren.....	32
4 Diskussion	36
4.1 De flesta av djurhållarna är nöjda med djurskyddskontrollen	36
4.2 Det finns även djurhållare som är mindre nöjda med djurskyddskontrollen	36
4.3 Djurskyddshandläggarens bemötande är centralt för hur man upplever kontrollen ..	38
4.4 Djurhållare efterfrågar större kunskap om och praktisk erfarenhet av djurhållning ..	38
4.5 Djurhållare efterfrågar mer föranmälda kontroller	39
4.6 Önskemål om mer rådgivande funktion	40
4.7 Förtroendet för djurskyddskontrollen i Sverige.....	41
Bilaga A – Frågor i enkäten	43
Bilaga B – Bortfallsanalys	45

1 Inledning

Jordbruksverket, länsstyrelserna och Livsmedelsverket arbetar tillsammans i Rådet för djurskyddskontroll² för att vi i Sverige ska ha en god efterlevnad av djurskyddsreglerna och ett gott djurskydd. Under år 2023 beslutade rådet att ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram en metod (i form av en enkätundersökning) för att mäta hur nöjda djurhållare är med djurskyddskontrollen.

Jordbruksverket valde därefter att använda den framtagna enkätundersökningen för att mäta hur djurhållare med livsmedelsproducerande djur som fått en djurskyddskontroll upplevde kontrollen. Undersökningen genomfördes genom en enkät som skickades ut till totalt cirka 2 000 djurhållare i Sverige under en period på drygt sex månader från november 2023 till juni 2024.

1.1 Bakgrund

Lagstiftning och myndigheternas ansvar

Den svenska djurskyddslagstiftningen³ syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Djurskyddslagen gäller för djur som hålls av människan och viltlevande djur som används i djurförsök.

EU:s kontrollförordning⁴ ställer upp de grundläggande förutsättningarna för djurskyddskontrollen. Enligt kontrollförordningen ska djurskyddskontroll genomföras regelbundet och vara riskbaserad. Förordningen innehåller även regler om exempelvis att kontrollmyndigheterna har ansvar för att personal som utför kontroll har rätt kompetens för att utföra kontrolluppdraget och att kontrollen är opartiskt, samt att kontrollen som huvudregel ska utföras utan föranmälan.

Syftet med djurskyddskontrollen är att verifiera efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen i landet. Ansvaret för att lagstiftningen följs ligger hos djurhållaren. Att djurskyddslagstiftningen efterlevs är viktigt för både djurvälståndet och allmänhetens förtroende.

² Rådets uppdrag och sammansättning regleras i 8 kap. 11 § djurskyddsförordningen (2019:66).

³ Djurskyddslag (2018:1192) och djurskyddsförordning (2019:66)

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll)

Länsstyrelserna är operativa kontrollmyndigheter inom djurskyddsområdet och utför djurskyddskontroller hos djurhållare. I den här rapporten använder vi begreppet djurskyddshandläggare för den personal på länsstyrelserna som utför djurskyddskontroll. Jordbruksverket har som central myndighet ansvar för att vägleda och samordna de operativa kontrollmyndigheterna.

Olika typer av kontroller

Kontroll av efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen utförs oftast genom inspektioner som länsstyrelsernas djurskyddshandläggare utför hos djurhållare. Nedan presenteras en del av de kontroller som länsstyrelserna utför. Mer information om kontrollverksamheten och de metoder som länsstyrelserna använder för att kontrollera efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen finns i avsnitt 2 i Jordbruksverkets nationella djurskyddsrapport 2023⁵.

Rutinkontroll

Rutinkontroll är kontroll som är planerad och genomförs enligt kontrollplan. Rutinkontroller genomförs hos djurhållare, exempelvis lantbrukare, slakterier, djurtransporter, ridskolor, zoobutiker och kennelverksamheter. Begreppet *rutinkontroll* används för den kontroll som utförs i enlighet med krav på riskbaserad och regelbunden kontroll i kontrollförelörden.

Klagomålskontroll

Länsstyrelserna tar emot klagomål om misstanke om brister i djurhållningen. För att avgöra hur de ska hantera inkomna klagomål gör de en bedömning av bland annat risk för lidande för djuret, djurhållarens tidigare kontrollhistorik och tillgängliga resurser. I de fall länsstyrelsen anser det nödvändigt gör de en fysisk kontroll på plats.

Kontroll efter information från officiell veterinär på slakteri

Länsstyrelsen gör kontroll efter att en information om bristande djurhållning inkommit från officiella veterinärer vid slakterier. Även dessa informationsärenden handläggs genom fysisk kontroll eller administrativt från kontoret. I undersökningen har denna typ av kontroll räknats som en klagomålskontroll.

Uppföljande kontroll

Länsstyrelserna gör en stor mängd uppföljande kontroller för att verifiera att brister åtgärdas. Dessa uppföljningar kan vara fysiska kontroller eller hanteras administrativt från kontoret.

⁵ Länk till Jordbruksverkets nationella djurskyddsrapport 2023 finns här:
<https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/ovr684.html>

1.2 Syftet med undersökningen

Syftet med undersökningen är att Jordbruksverket tillsammans med länsstyrelserna ska få en bild av hur djurhållare upplever att få en djurskyddskontroll från länsstyrelsen. Rådet för djurskyddskontroll har en handlingsplan för 2024 som innehåller en aktivitet att ta fram en åtgärdsplan⁶ baserat på resultatet av undersökningen. Resultaten i undersökningen ska därmed kunna användas för att utveckla djurskyddskontrollen. Målsättningen är att kontrollen överlag ska vara en bra upplevelse och att djurhållare ska känna förtroende för djurskyddskontrollerna som länsstyrelserna gör i Sverige.

1.3 Avgränsningar

Enkäten har bara skickats till djurhållare med livsmedelsproducerande djur⁷. Det finns även djurhållare med andra typer av djur som får djurskyddskontroll, exempelvis djurhållare som har hästar, hundar, katter eller andra sällskapsdjur. Vi valde att göra den här avgränsningen eftersom länsstyrelsernas djurskyddskontroll fokuserar på kontroll av de livsmedelsproducerande djuren och majoriteten av kontrollerna görs inom animalieproduktionen. En stor andel av kontrollerna inom animalieproduktionen är planerade rutinkontroller, men det görs också kontroller efter klagomål samt uppföljande kontroller vilket också gett oss möjlighet att jämföra resultatet mellan de tre kontrolltyperna, se avsnitt 2 samt avsnitt 3.

Undersökningen omfattar bara fysiska kontroller som görs på plats hos djurhållaren. Djurskyddsärenden som hanteras administrativt från kontoret omfattas inte av undersökningen.

⁶ Åtgärdsplan för hur rådet kan arbeta med att bygga vidare på eller öka förtroendet för djurskyddskontrollen och för myndigheterna.

⁷ Nötkreatur, får, get, gris, fjäderfä, fisk, hjort och ren.

2 Metod

I detta avsnitt beskriver vi hur undersökningen utformades och genomfördes. Vi ger även en översiktlig beskrivning av urvalet som vi gjorde för undersökningen.

2.1 Utformning av undersökningen

Enkätundersökningen innehöll totalt 14 frågor (se avsnitt 3.1 samt bilaga B,) där flertalet var så kallade slutna frågor där djurhållaren fick välja mellan färdiga svarsalternativ. Det fanns även möjlighet att lämna fritextkommentarer efter flertalet frågor i enkäten. En fråga (fråga 2) var uppdelad i tre underfrågor a-c. Flera av frågorna fick djurhållaren besvara genom att välja ett värde mellan 1–6 som motsvarade i hur hög grad hen höll med om det som påstods i frågeställningen. Några av frågorna i enkäten styrdes med så kallade villkor i enkätverktyget, vilket innebar att det var djurhållarens svar på tidigare frågor som bestämde nästkommande fråga/frågor. Det fanns inga obligatoriska frågor och djurhållaren kunde därmed välja att inte svara på alla frågor i enkäten.

Enkäten var uppdelad i tre delar: frågor om genomförandet av kontrollen (dvs. själva kontrolltillfället), frågor om upplevelsen efter kontrollen, samt mer övergripande frågor om djurskyddskontrollen i Sverige i ett bredare perspektiv, dvs. inte bara kontrollen av djurhållarens egen djurhållning.

2.2 Genomförande

Undersökningen genomfördes med ett externt enkätverktyg⁸ hos ett företag som Jordbruksverket har avtal med. Inbjudan till att delta i enkätundersökningen skickades ut med e-post som innehöll en länk till den webbaserade enkäten. Vi skickade ut enkäten till nya djurhållare varannan vecka. Det första utskicket gjordes den 13 november 2023 och det sista gjordes den 20 maj 2024.⁹ Vi gjorde totalt 13 nya utskick av enkäten under perioden för undersökningen.

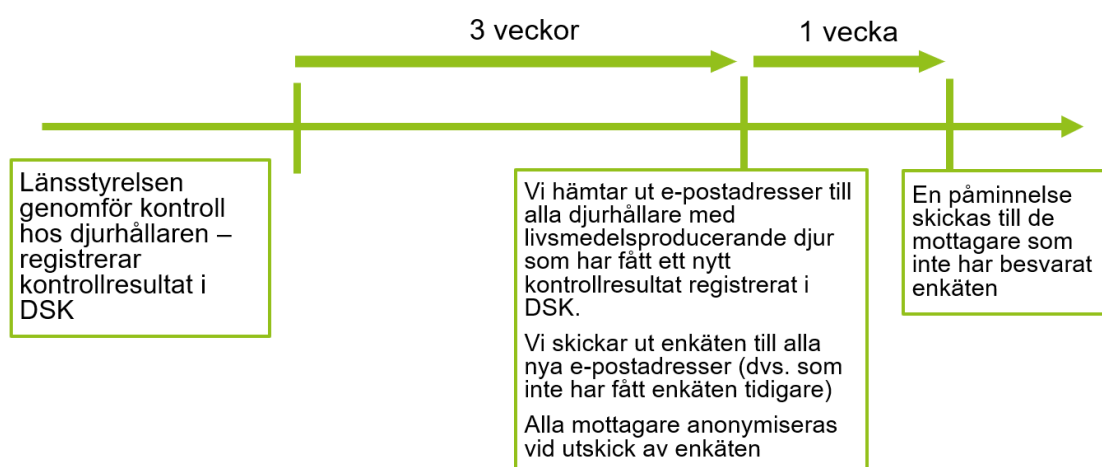
Efter en vecka skickade vi en påminnelse till de djurhållare som hade fått enkäten föregående vecka men som inte hade besvarat den än. En del av djurhållarna fick även en andra påminnelse, se bilaga B.

Urvalet till enkäten gjorde vi med hjälp av djurskyddskontrollregistret (DSK). Varannan vecka gjorde vi ett utdrag från DSK med e-postadresser till alla djurhållare med livsmedelsproducerande djur som hade haft en fysisk kontroll på plats. Vi hämtade ut uppgifter från DSK för de djurhållare som hade fått ett nytt kontrollresultat registrerat tidigast tre veckor innan den dag vi hämtade ut uppgifterna och kontrolldatum tidigast den 10 oktober 2023. Vi valde denna

⁸ Enkätverktyget ES Maker som tillhandahålls av företaget Entergate AB.

⁹ Enkäten stängdes den 3 juni 2024 och därefter gick det inte att besvara enkäten.

avgränsning i tid på grund av att länsstyrelserna har en målsättning om att skicka ut sin kontrollrapport till djurhållaren senast tre veckor efter kontrolltillfället¹⁰. Vi hade den 10 oktober 2023 som tidigaste tidpunkt för kontrolldatum i alla våra utdrag mot bakgrund av att det ibland dröjer lite längre tid efter kontrolltillfället innan länsstyrelserna registrerar kontrollresultatet i DSK. I vissa fall kunde djurhållaren därmed få enkäten ganska lång tid efter kontrolltillfället (för att länsstyrelsen har dröjt med att registrera resultatet i DSK), men de allra flesta djurhållare fick enkäten ca 3–5 veckor efter länsstyrelsens kontroll. Se figur 1 för flödesschema över processen.

Figur 1. Flödesschema över processen för varje nytt utskick av enkäten.

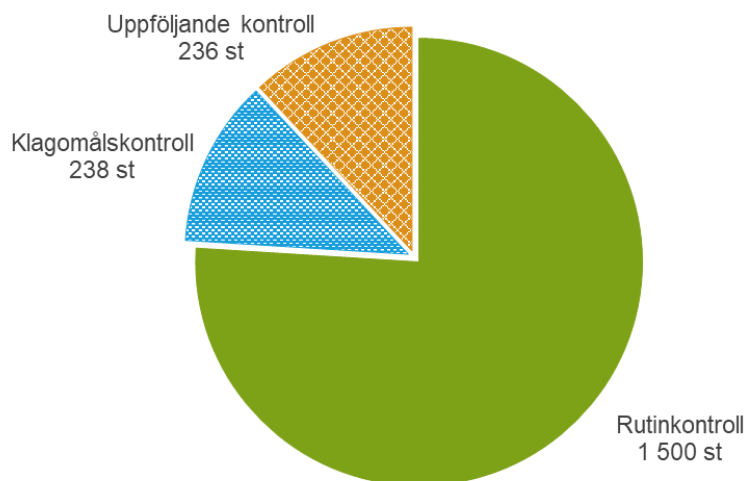
Undersökningen omfattade därmed alla djurhållare med livsmedelsproducerande djur som har fått ett kontrollresultat registrerat i DSK någon gång under perioden den 10 oktober 2023 till och med den 30 april 2024. Vi kunde dock bara skicka enkäten till de djurhållare som hade en korrekt e-postadress registrerad i DSK. Det kan också finnas djurhållare som har fått kontroll under perioden men där kontrollresultatet inte har registrerats när vi hämtade ut e-postadresser från DSK. Länsstyrelserna gjorde totalt 3 405 rutinkontroller, klagomålskontroller och uppföljande kontroller av de aktuella djurslagen. Efter att ha sorterat bort djurhållare som inte hade en giltig e-postadress registrerad i DSK och de som redan haft en kontroll under perioden, skickade vi enkäten till totalt 1 974 mottagare.

Alla svar som har lämnats i enkäten är helt anonyma. Mottagarna i enkäten delades upp i tre grupper baserat på vilken typ av kontroll de hade haft: rutinkontroll, uppföljande kontroll eller klagomålskontroll. Vi gjorde separata utskick till dessa tre olika grupper och vi kan därmed sortera svaren i enkäten baserat på vilken typ av kontroll djurhållaren har haft.

¹⁰ Vi ville att så många djurhållare som möjligt skulle ha fått sin kontrollrapport efter kontrollen då vissa frågor i enkäten handlar om djurhållarens upplevelse av kontrollrapporten.

2.3 Antal mottagare och svarsfrekvens

Majoriteten av de totalt 1 974 mottagarna hade fått en rutinkontroll från länsstyrelsen, se figur 2.

Figur 2. Fördelning av antal mottagare inom de tre olika kontrolltyperna rutinkontroller, uppföljande kontroller samt klagomålskontroller. Totalt antal mottagare var 1 974 st.

Mottagarna i gruppen rutinkontroller utgör drygt tre fjärdedelar av det totala antalet mottagare. Mottagarna i grupperna uppföljande kontroller respektive klagomålskontroller utgör cirka en åttondel vardera av det totala antalet mottagare i enkäten. Denna fördelning mellan de olika kontrolltyperna är en naturlig följd av fördelningen i vilka typer av fysiska kontroller som länsstyrelserna utför hos djurhållare med livsmedelsproducerande djur. Rutinkontroll är den klart vanligaste kontrolltypen hos denna typ av djurhållare medan uppföljande kontroller och klagomålskontroller utgör en betydligt mindre andel.

Vi fick in totalt 827 svar i enkäten vilket innebär en total svarsfrekvens på cirka 42 procent. Drygt 80 procent av svaren kommer från djurhållare som har haft en rutinkontroll. Svarsfrekvensen (antal svar/antal mottagare) var dock högre i gruppen som hade haft rutinkontroll jämfört med de som hade haft uppföljande kontroll respektive klagomålskontroll, se tabell 1.

Tabell 1. Antal mottagare, antal svar samt svarsfrekvens (antal svar/antal mottagare) fördelat på de tre olika kontrolltyperna rutinkontroller, uppföljande kontroller, klagomålskontroller, samt totalt för samtliga mottagare.

	Antal mottagare	Antal svar	Svarsfrekvens
Rutinkontroll	1500	675	45%
Klagomålskontroll	238	78	33%
Uppföljande kontroll	236	74	31%
Totalt	1974	827	42%

Svarsfrekvensen var högst bland de djurhållare som hade haft rutinkontroll (45 procent). Deras svarsfrekvens tillsammans med att gruppen med rutinkontroll utgör en klar majoritet av det totala antalet mottagare gör att svaren i denna grupp får en stor påverkan på de sammanlagda resultaten i undersökningen. Detta måste beaktas vid en analys av svaren, se avsnitt 3 och 4 nedan. Som framgår av tabell 1 var svarsfrekvenserna lägre i grupperna som haft uppföljande kontroll respektive klagomålskontroll. Vi bedömer att svarsfrekvenser på drygt 30 procent i dessa två grupper är tillfredsställande för att svaren kan anses representativa för mottagarna i grupperna.

Det faktum att enkäten genomfördes anonymt där vi inte kan följa svar till e-postadresser försvårar att göra bortfallsanalys i enkäten. Vi har dock gjort viss bortfallsanalys vilket beskrivs i bilaga B.

3 Resultat

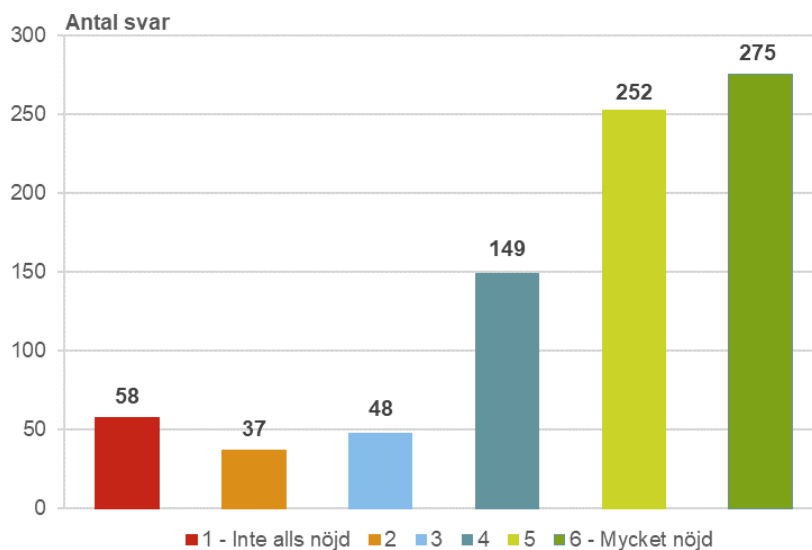
I detta avsnitt beskriver vi resultaten i undersökningen. Inledningsvis går vi i avsnitt 3.1 igenom svaren per fråga i enkäten. Därefter följer avsnitt 3.2 en lite mer översiktlig bild av svaren i enkäten.

3.1 Resultat per fråga i enkäten

I detta avsnitt följer en genomgång av resultaten på varje fråga i enkäten.

Fråga 1 - Hur nöjd är du generellt sett med hur länsstyrelsen genomförde den senaste djurskyddskontrollen?

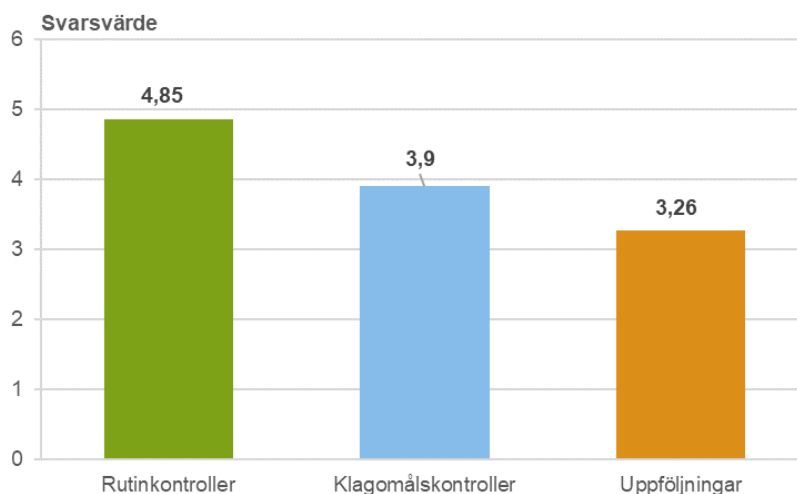
På denna inledande fråga är det 275 djurhållare (cirka 34 procent) som svarar med värdet 6 vilket definieras som att de är mycket nöjda med hur länsstyrelsen har genomfört den senaste djurskyddskontrollen. Cirka 80 procent lämnar ett positivt svar 4–6, se figur 3.

Figur 3. Fördelning av svar på fråga 1, samtliga svar (n=819).

Det genomsnittliga medelvärdet för alla svar på den här frågan är 4,62 vilket visar att djurhållarna till övervägande del är nöjda med hur deras senaste djurskyddskontroll genomfördes. Om vi delar upp svaren på de olika grupperna baserat på typ av kontroll ser vi att medelvärdet är lägre i grupperna som har haft klagomålskontroll respektive uppföljande kontroll, se figur 4. I gruppen som haft en uppföljande kontroll är det drygt 30 procent (23 djurhållare) som svarar att de inte alls är nöjda med genomförandet av kontrollen. Vi ser ett mer övergripande mönster i enkätsvaren att djurhållare som har haft uppföljande kontroll och klagomålskontroll generellt lämnar svar som visar att dessa grupper är mindre

nöjda med kontrollen jämfört med djurhållare som har haft rutinkontroll, se även avsnitt 3.2 samt avsnitt 4.2.

Figur 4. Medelvärde på fråga 1 uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

Fråga 1 är den fråga där flest djurhållare, drygt 20 procent (178 stycken), lämnar en fritextkommentar som kompletterande information till sitt svar. Knappt hälften av kommentarerna (81 stycken) uttrycker en positiv uppfattning medan återstående drygt hälften av kommentarerna (91 stycken) innehåller någon form av kritik. Bland de som uttrycker en positiv uppfattning så är kommentarer om ett bra bemötande från kontrollanten vanligast (49 stycken).

Exempel på kommentarer:

- ”Bra och proffsigt bemötande, bra diskussioner om regler och förbättringar”*
- ”Kändes proffsigt och bra bemötande”*
- ”Trevliga, glada och gav bra information”*

Bland kommentarer som innehåller kritik så handlar de främst om att djurhållaren upplever att kompetensen hos djurskyddshandläggarna är otillräcklig (23 stycken) samt att kontrollerna görs oanmälda utan förvarning för djurhållaren (21 stycken).

Exempel på kommentarer:

- ”Dom är inte kunniga på sakfrågan gällande djurart”*
- ”Man förväntar sig att kontrollanterna själva har praktiskt kunskap och erfarenheter av lantbruk och inte bara teoretiska kunskaper”*
- ”Väldigt kort varsel att få samtal 1 timme innan när man är redan bokad på annat den dagen”*

Fråga 2 – Frågor om information inför kontrollen

Den andra frågan i enkäten är uppdelad på tre delfrågor, 2 a till c, där frågorna handlar om vilken information djurhållaren upplevde att de fick inför kontrollen.

Fråga 2a – I hur hög grad fick du inför kontrollen: Information om vad det var för kontroll?

Cirka 80 procent besvarar frågan med ett värde 4–6 och medelvärde för samtliga svar på frågan är 4,47. Det genomsnittliga medelvärdet på frågan visar därmed att de flesta djurhållarna upplever att de har fått information om vad det var för kontroll.

Tabell 2. Fördelning svar på fråga 2a, samtliga (n=819) samt uppdelat på grupperna rutinkontroller, klagomålskontroller samt uppföljande kontroller.

	Samtliga Antal	Andel %	Rutin Antal	Andel %	Klagomål Antal	Andel %	Uppföljning Antal	Andel %
1 – I mycket låg grad	65	7,9	26	3,9	21	27,3	18	24,3
2	39	4,8	27	4	6	7,8	6	8,1
3	69	8,4	54	8,1	6	7,8	9	12,2
4	165	20,1	139	20,7	13	16,9	13	17,6
5	240	29,2	208	31	16	20,8	16	21,6
6 – I mycket hög grad	243	29,6	216	32,2	15	19,5	12	16,2
Total	819	100	668	100	77	100	74	100

Om vi tittar på hur resultaten för de olika kontrolltyperna ser vi återigen att svaren generellt sett är mer positiva i gruppen som har haft rutinkontroll. Det är ungefär lika stor andel som svarar 1–3 på frågan i grupperna som har haft klagomålskontroll respektive uppföljande kontroll, se tabell 2.

Fråga 2b – I hur hög grad fick du inför kontrollen: Information om varför du kontrollerades?

På fråga 2b är det drygt 77 procent som besvarar frågan med ett värde 4–6 och medelvärde för samtliga svar på frågan är 4,51. Det genomsnittliga resultatet visar därmed att de flesta djurhållarna upplever att de har fått information om varför de kontrollerades. Medelvärde av samtliga svar på denna fråga är högre än föregående fråga 2a och efterföljande fråga 2c. Svaren visar därmed att djurhållarna upplever att de får bättre information om varför de kontrolleras jämfört med information om vad det var för kontroll respektive information om hur kontrollen skulle gå till.

Tabell 3. Fördelning svar på fråga 2b, samtliga (n=819) samt uppdelat på grupperna rutinkontroller, klagomålskontroller samt uppföljande kontroller.

	Samtliga Antal	Andel %	Rutin Antal	Andel %	Klagomål Antal	Andel %	Uppföljning Antal	Andel %
1 – I mycket låg grad	62	7,6	37	5,5	11	14,7	14	18,9
2	44	5,4	35	5,2	2	2,7	7	9,5
3	80	9,8	64	9,6	9	12	7	9,5
4	137	16,7	119	17,8	11	14,7	7	9,5
5	222	27,1	183	27,4	18	24	21	28,4
6 – I mycket hög grad	273	33,4	231	34,5	24	32	18	24,3
Total	819	100	668	100	77	100	74	100

Medelvärde på svaren är högst i gruppen som haft rutinkontroll (4,6) följt av gruppen som haft klagomålskontroll (4,27). Lägst medelvärde på frågan finns i gruppen som haft uppföljande kontroll (3,92).

Fråga 2c – I hur hög grad fick du inför kontrollen: Information om hur kontrollen skulle gå till?

Fråga 2c är den delfråga som får lägst genomsnittligt resultat av de tre delfrågorna under fråga 2. Cirka 70 procent svarar 4–6 på frågan men de flesta (27 procent) svarar med värdet 4 på denna fråga, se tabell 4. Medelvärde för alla som besvarar frågan är 4,1 vilket är det näst lägsta bland frågorna i enkäten som besvaras med ett värde i en sex-gradig skala, se avsnitt 3.2.

Om vi ser till de olika kontrolltyperna i tabell 4 är resultatet återigen högst i gruppen som haft en rutinkontroll. Denna fråga är den enda fråga där medelvärde på svaren är lägst i gruppen som haft en klagomålskontroll. Det är även den enda frågan i enkäten där det i gruppen som haft klagomålskontroll är fler som svarar 1-3 jämfört med de som svarar 4–6, se tabell 4.

Tabell 4. Fördelning svar på fråga 2c, samtliga (n=819) samt uppdelat på grupperna rutinkontroller, klagomålskontroller samt uppföljande kontroller.

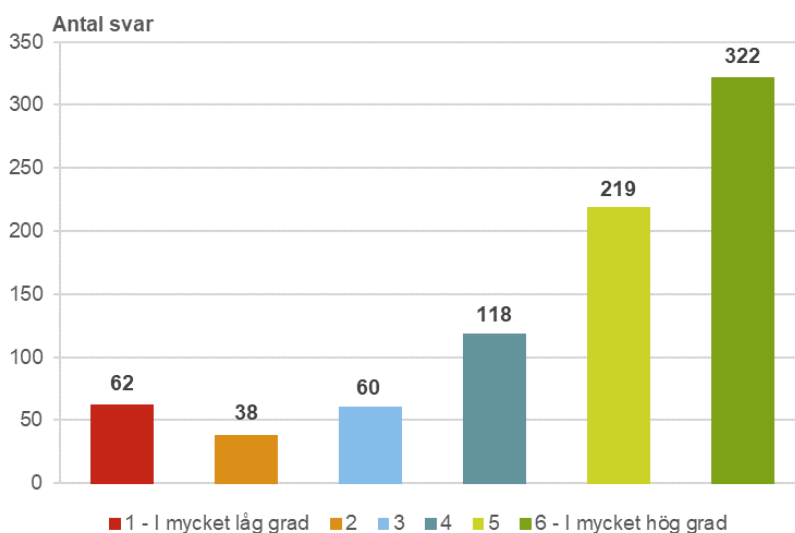
	Samtliga Antal	Andel %	Rutin Antal	Andel %	Klagomål Antal	Andel %	Uppföljning Antal	Andel %
1 - I mycket låg grad	74	9	38	5,7	17	22,4	19	26
2	56	6,8	43	6,4	6	7,9	7	9,6
3	110	13,4	85	12,7	19	25	6	8,2
4	222	27,1	192	28,7	16	21,1	14	19,2
5	185	22,6	159	23,7	8	10,5	18	24,7
6 - I mycket hög grad	172	21	153	22,8	10	13,2	9	12,3
Total	819	100	668	100	77	100	74	100

Fråga 2 – Fritextkommentarer

Djurhållarna fick möjlighet att lämna fritextkommentarer för hela fråga 2, dvs. till alla tre delfrågorna samlat och inte uppdelat per delfråga. Totalt 90 djurhållare (cirka 11 procent av samtliga som besvarat enkäten) väljer att lämna en fritextkommentar på frågan. 30 kommentarer är positiva medan 60 kommentarer innehåller någon form av kritik kring vilken information som framförts inför kontrollen. Det vanligaste återkommande ämnet i de kritiska kommentarerna är missnöje över att kontrollen genomförts utan föravisering, vilket tas upp i drygt 24 procent av kommentarerna (22 av totalt 90 kommentarer).

Fråga 3 – I hur hög grad kände du att kontrollen genomfördes på ett professionellt och sakligt sätt?

Drygt 80 procent svarar med ett värde 4–6 där nästan 40 procent svarar med det högsta värdet 6, se figur 5.

Figur 5. Fördelning svar på fråga 3, samtliga svar (n=819).

Medelvärde för samtliga svar är 4,66 och vi ser återigen det återkommande mönstret att medelvärdet var högst i gruppen som haft rutinkontroll (4,88) följt av de som haft klagomålskontroll (4,01) och därefter de som haft uppföljande kontroll (3,33). Det var mer än 60 procent av djurhållarna i alla tre grupperna som besvarade frågan med ett värde 4–6.

117 djurhållare lämnade en fritextkommentar till sitt svar på fråga 3. Den vanligaste typen av kommentar var någon form av missnöje över det som djurhållaren upplever som okunskap hos djurskyddshandläggaren, vilket återkommer i 24 procent av kommentarerna (26 stycken).

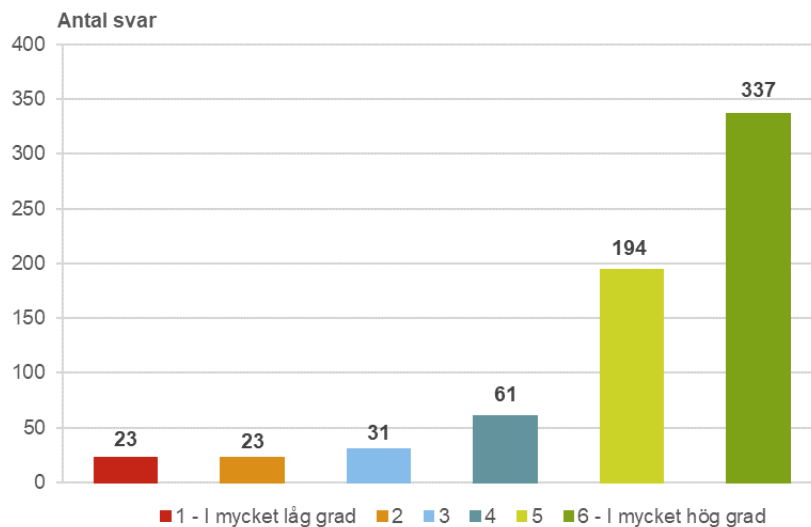
Exempel på kommentar:

”Trevlig och professionellt uppförande, men verkar inte insatt i hur djurhållning fungerar i praktiken. Därmed kunde inte kontrollen genomföras på ett professionellt sätt även fast kontrollanten uppförde sig i övrigt”

Av de som kommenterar att de upplever okunskap hos kontrollanten har cirka 60 procent (15 av 26) haft en rutinkontroll, cirka 8 procent (2 stycken) har haft en klagomålskontroll medan cirka 34 procent (9 stycken) har haft uppföljande kontroll.

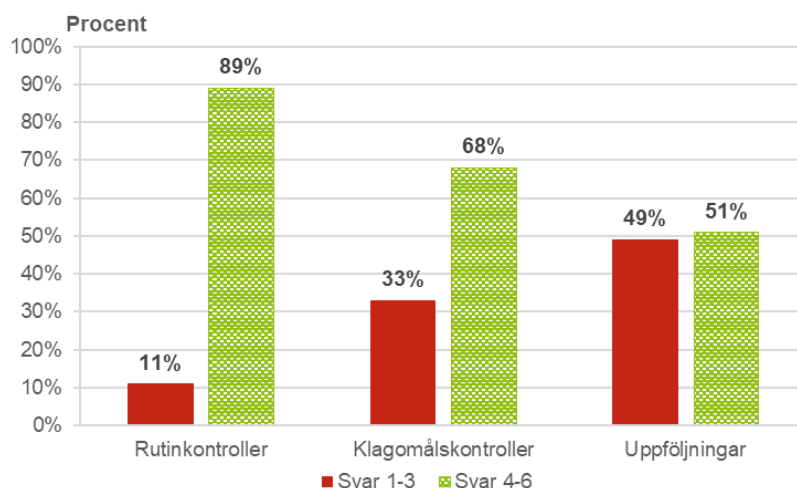
Fråga 4 – I hur hög grad hade du möjlighet att föra en dialog med länsstyrelsens handläggare som genomförde kontrollen?

Drygt 83 procent (682 stycken) av djurhållarna som svarar med ett värde 4–6 där 47 procent svarar med värdet 6 vilket motsvarar att djurhållaren upplever att hen i mycket hög grad har haft möjlighet att föra en dialog med handläggaren, se figur 6.

Figur 6. Fördelning svar på fråga 4, samtliga svar (n=819).

Återigen ser vi skillnader mellan de tre olika kontrolltyperna. I gruppen som har haft rutinkontroll är det nästan 90 procent som svarar på frågan med ett värde 4–6, medan motsvarande andel är drygt hälften (51 procent) i gruppen som har haft uppföljande kontroll. Gruppen som har haft klagomålskontroll ligger mellan de två andra med cirka 68 procent som svarar med ett värde 4–6, se figur 7.

Figur 7. Procentuell andel som besvarat fråga 4 med ett värde 1–3 respektive 4–6 uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll (n=819).

Till fråga 4 lämnar 106 djurhållare en fritextkommentar till sitt svar. Flest kommenterar djurskyddshandläggarens bemötande på något sätt, där 27 djurhållare skriver om ett positivt och bra bemötande medan 28 djurhållare istället skriver om upplevelser av ett mindre bra bemötande. De som kommenterar bemötandet som positivt har oftast haft en rutinkontroll. Bland de som kommenterar att de upplevt ett mindre bra bemötande har drygt 35 procent (10 av 28) haft en rutinkontroll, drygt 28 procent (8 stycken) en klagomålskontroll och drygt 35 procent (10 stycken) en uppföljande kontroll. I kommentarer från de som haft uppföljande kontroll kan vi även se missnöje över att man upplever att kontrollanten inte har tagit hänsyn till det som djurhållaren framfört och att djurhållaren inte håller med om kontrollantens bedömning.

Exempel på kommentarer:

”Vi fick säga vår mening men den beaktades inte alls. En känner sig omyndigförklarad i sin egen ladugård och att ens egen bedömning är inte vatten värd.”

”Väldigt trevligt bemötande och informativt när kontrollanten förstod att jag inte varit med om det tidigare.”

Fråga 5 – Informerade länsstyrelsens handläggare dig vid kontrollen om sina iakttagelser och sina preliminära bedömningar av din djurhållning?

Den övervägande majoriteten (drygt 92 procent) svarar ja på frågan. Det är en tydlig majoritet av djurhållarna som svarar ja i alla de tre kontrolltyperna, men andelen varierar från cirka 95 procent i gruppen som har haft rutinkontroll till drygt 78 procent i gruppen som har haft uppföljande kontroll, se tabell 5.

Tabell 5. Fördelning av svar på fråga 5, samtliga (n=821).

	Antal	Andel, %
Ja	757	92,2
Nej	48	5,8
Vet ej	16	1,9
Total	821	100

73 djurhållare lämnar fritextkommentar på frågan. Av dessa uttrycker 11 djurhållare en positiv uppfattning medan 44 djurhållare uttrycker kritik.

Exempel på kommentar:

”Vi fick vissa synpunkter men i kontrollrapporten tillkom ytterligare punkter som överraskade oss.”

Åtta av de elva positiva kommentarerna är från djurhållare som haft rutinkontroll. Bland de som uttrycker en kritisk uppfattning har drygt 63 procent (28 stycken) haft rutinkontroll, cirka 14 procent (6 stycken) har haft klagomålskontroll medan drygt 20 procent (10 stycken) har haft uppföljande kontroll.

Fråga 6 – Förstod du handläggarens information om sina iakttagelser och preliminära bedömningar?

Fråga 6 ställdes bara till dem som har svarat ja på fråga 5, dvs. bara till dem som svarat att länsstyrelsens handläggare hade informerat dem om sina iakttagelser och preliminära bedömningar.

Det totala antalet svar på frågan är 756 stycken. Bland dem är det drygt 97 procent (735 stycken) som svarar ja på frågan. Andelen som svarar ja är över 90 procent i alla de tre kontrolltyperna. Lägst andel som svarar ja, 93 procent, är i gruppen som har haft uppföljande kontroll.

Till denna fråga är det bara tre procent (17 stycken) av djurhållarna som väljer att skriva en fritextkommentar. Flertalet som lämnar kommentar skriver att de förstår handläggarens information men att de inte delar deras bedömning eller uppfattning.

Fråga 7 – Har du fått din kontrollrapport?

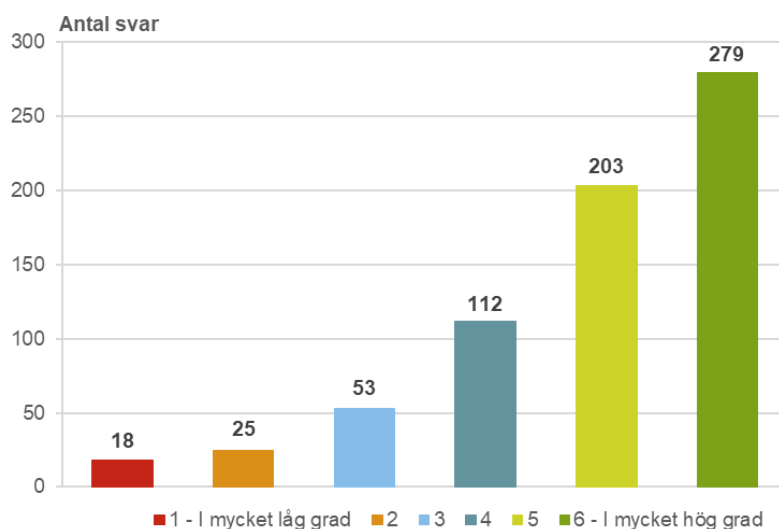
Denna fråga hade främst syftet att sortera ut de djurhållare som hade fått sin kontrollrapport för att därefter kunna ställa frågor till dessa om hur de uppfattade kontrollrapporten. De djurhållare som svarar nej på fråga 7 får inte svara på följdfrågorna 8 och 9 utan flyttas vidare till fråga 10 istället.

Cirka 85 procent svarar att de har fått sin kontrollrapport. Andelen som svarar ja på frågan är över 80 procent i alla de tre grupperna baserat på kontrolltyper, men andelen är högst (nästan 90 procent) i gruppen som har haft uppföljande kontroll.

Länsstyrelserna har en målsättning att minst 90 procent av kontrollrapporterna ska skickas till djurhållarna inom 21 dagar (tre veckor)¹¹, vilket följs upp vid vår årliga uppföljning av kontrollen¹².

Fråga 8 – I hur hög grad var informationen i kontrollrapporten tydlig och lätt att förstå?

Cirka 86 procent besvarar frågan med ett värde 4–6, se figur 8. Drygt 40 procent besvarar frågan med ett värde 6 (= i mycket hög grad). Medelvärdet av alla svar är 4,88 vilket är det näst högsta medelvärdet av alla frågor som besvaras med ett värde i en sex-gradig skala i enkäten.

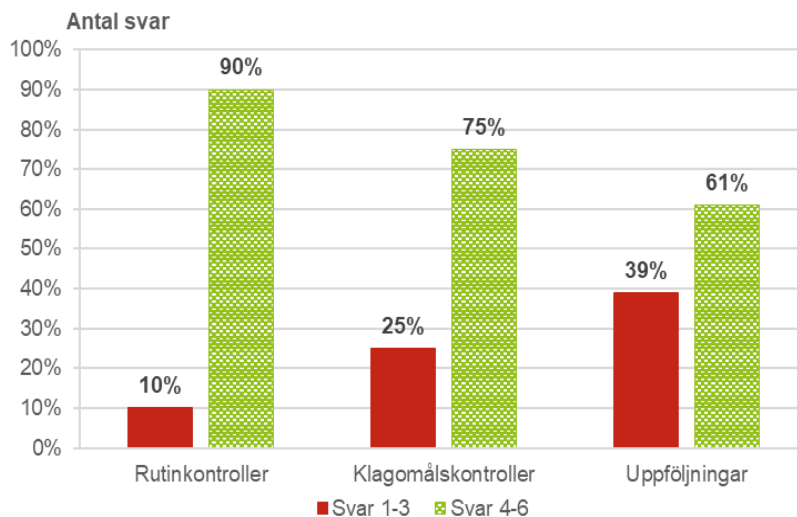

Figur 8. Fördelning svar på fråga 8, samtliga svar (n=690).

Även på denna fråga ser vi skillnader i svar enligt samma mönster som i de övriga frågorna i enkäten mellan de tre grupperna av djurhållare baserat på kontrolltyp, dvs. att svaren från djurhållare som har haft rutinkontroll har högst genomsnittligt svarsvärde följt av de som haft klagomålskontroll, medan de som haft uppföljande kontroll har lägst genomsnittligt svarsvärde, se figur 9.

¹¹ Det var mot bakgrund av denna målsättning som vi vid varje utskick av enkäten valde att skicka enkäten till djurhållare som hade fått ett kontrollresultat registrerat i DSK för (minst) tre veckor sen, se även avsnitt 2.2.

¹² Jordbruksverkets nationella djurskyddsrapport. Rapporten för 2023 finns tillgänglig på: <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/ovr684.html>

Figur 9. Procentuell andel som besvarat fråga 8 med ett värde 1–3 respektive 4–6 uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

En majoritet besvarar frågan med ett värde 4–6 i alla de tre grupperna men det är störst andel som svarar med ett värde 1–3 i gruppen som har haft uppföljande kontroll (39 procent av djurhållarna i denna grupp), följt av de som haft klagomålskontroll (25 procent) och därefter de som haft rutinkontroll (10 procent).

58 djurhållare lämnar även en fritextkommentar. 46 av dem uttrycker någon form av kritik i kommentaren medan 8 uttrycker en positiv uppfattning. Av de som lämnar en mer kritisk kommentar har 26 stycken haft rutinkontroll, 13 stycken haft klagomålskontroll medan resterande sju har haft uppföljande kontroll. Bland de som lämnar kritiska kommentarer skriver flertalet om hur innehållet i kontrollrapporten uppfattas.

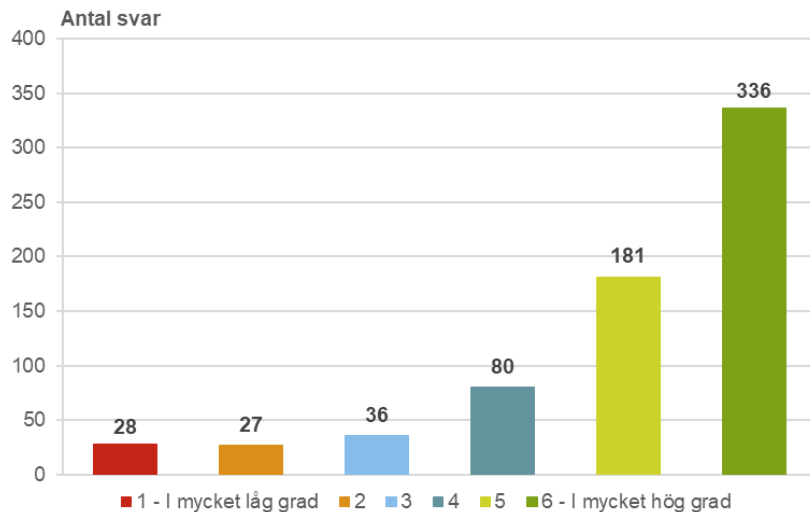
Exempel på kommentarer:

”Väldigt mycket text, standardformuleringar och laghänvisningar.”

”Var väldigt mycket information om allt. Hade vart lättare om man fått en punktlista på vad som skulle åtgärdas på eget A4. Tydligt enkelt, personal på plats var dock tydliga och det var inte något större som behövdes åtgärdas så lätt att fixa samma dag.”

Fråga 9 – I hur hög grad stämde informationen du fick vid kontrollen överens med det som stod i kontrollrapporten?

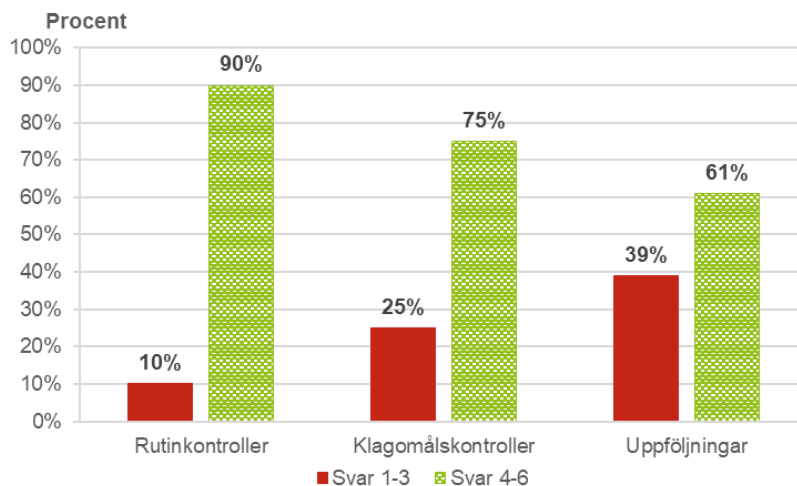
Fråga 9 är den fråga i enkäten där svaren har högst medelvärde, 4,99, av alla frågor som besvaras med ett värde i en sex-gradig skala.

Figur 10. Fördelning av svar på fråga 9, samtliga svar (n=688).

Nästan 50 procent (336 stycken) svarar på frågan med det högsta värdet. Det innebär att de i mycket hög grad tycker att informationen de fick vid kontrollen stämde överens med det som stod i kontrollrapporten. Nästan 87 procent (597 stycken) svarar med ett värde 4–6, se figur 9.

När vi tittar på svaren inom de olika kontrolltyperna ser vi samma mönster som i övriga frågor i enkäten: högst andel som besvarar frågan med ett värde 1–3 finns i gruppen som har haft uppföljande kontroll (41 procent) följt av de som har haft klagomålskontroll (24 procent) och därefter de som haft rutinkontroll (9 procent), se figur 11.

Figur 11. Procentuell andel som besvarat fråga 9 med ett värde 1–3 respektive 4–6 uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

Till denna fråga väljer 36 djurhållare att skriva en kommentar. Av dessa uttrycker drygt 26 djurhållare någon form av negativ kritik. Av de som uttrycker kritik har 13 haft en rutinkontroll, 4 en klagomålskontroll och 9 haft en uppföljande kontroll.

Exempel på kommentarer:

” Jag upplevde att de antecknat mer än vad de muntligt förklarat, men jag tycker att besöken är jobbiga och har kanske svårt att ta till mig all information.”

” Det fanns ytterligare bedömningar som inte togs upp vid besöket som dök upp oväntat efteråt.”

Fråga 10 – Förstår du varför kontrollen har resulterat i det resultat du har fått?

Drygt 85 procent av djurhållarna svarar ja på frågan. Drygt 10 procent svarar att de delvis förstår, medan drygt 4 procent svarar nej på frågan. Andelen som svarar nej är högst (cirka 19 procent) i gruppen som har haft uppföljande kontroll, se tabell 6.

Tabell 6. Procentuell andel som besvarat fråga 9 med ett värde 1–3 respektive 4–6 uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

	Samtliga Antal	Andel %	Rutin Antal	Andel %	Klagomål Antal	Andel %	Uppföljning Antal	Andel %
Ja	588	85,3	503	89,3	46	73	39	61,9
Nej	30	4,4	14	2,5	4	6,3	12	19
Delvis	71	10,3	46	8,2	13	20,6	12	19
Total	689	100	563	100	63	100	63	100

Till denna fråga väljer 40 djurhållare att skriva en kommentar. Av dessa uttrycker 75 procent någon form av kritik. I de kritiska kommentarerna framkommer främst att djurhållarna inte håller med om kontrollantens bedömningar.

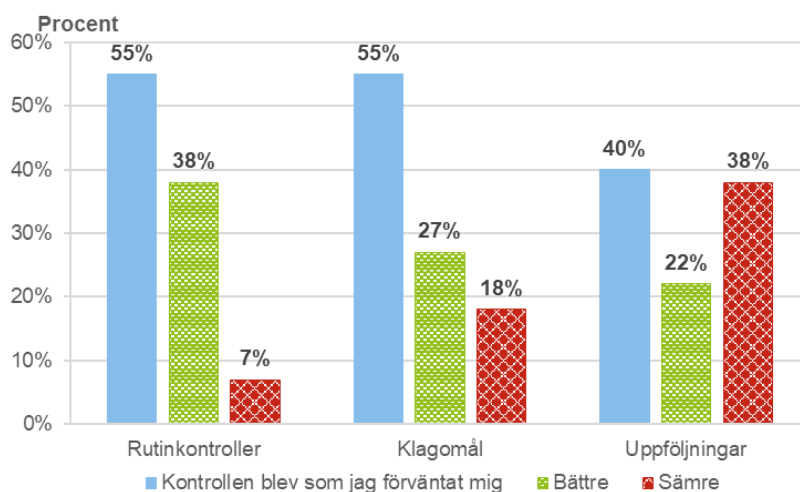
Exempel på kommentar:

”Är fortfarande inte överens med resultatet, som bygger mycket på tyckande och okunnighet.”

Fråga 11 – Om du tänker tillbaka på hur du kände inför kontrollen, och jämför med din faktiska upplevelse av kontrollen, hur var din upplevelse av kontrollen?

En majoritet (cirka 54 procent) svarar att de upplever att kontrollen blev som de förväntat sig inför kontrollen. Drygt en tredjedel (drygt 35 procent) svarar att kontrollen blev bättre än de förväntat sig medan drygt 11 procent uppger att de

upplever att kontrollen blev sämre än vad de hade förväntat sig inför kontrollen. Andelen djurhållare som svarar att de upplever att kontrollen blev sämre än förväntat är högst i gruppen som haft uppföljande kontroll (drygt 38 procent), se figur 12.

Figur 12. Procentuell fördelning av svar på fråga 11 uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

Till denna fråga har knappt 15 procent (122 st) djurhållare valt att skriva en kommentar. Av dessa uttrycker 42 stycken en kommentar med någon form av kritik. Det som flest (17 stycken) har kommenterar bland de kritiska kommentarerna är ett mindre bra bemötande. 40 stycken har uttryckt positiva kommentarer där flest (28 stycken) skriver om ett positivt bemötande.

Exempel på kommentarer:

”Ett besök av kunnig personal med djuröga och klar fokus på djurvälstånd.”

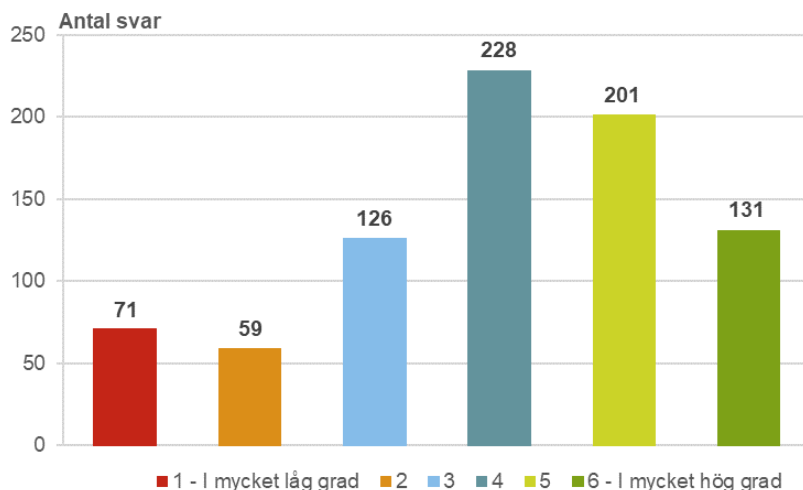
”Öppen dialog om för och nackdelar med olika lösningar.”

”Mera sympati/positiv talan för djurägare önskas.”

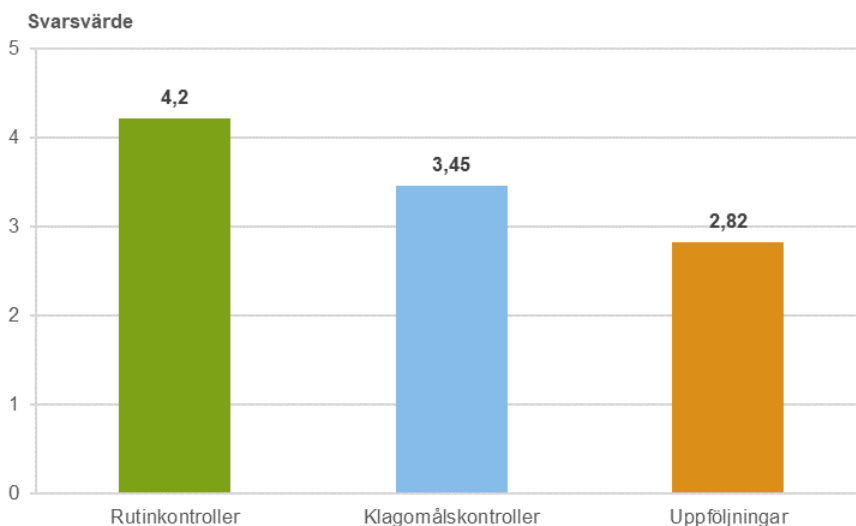
”Ingen förståelse för min situation mår dåligt”

Fråga 12 – I hur hög grad känner du förtroende för djurskyddskontrollen i Sverige?

Medelvärde för alla svar på fråga 12 är 4,01 vilket är det lägsta medelvärdet av alla frågor som besvaras med ett värde i en sex-gradig skala i enkäten. Ett medelvärde på 4,01 är ett övervägande positivt svar på frågan och det är en majoritet (69 procent) som besvarar frågan med värde 4-6. Det vanligaste svaret på frågan är värdet 4, se figur 13, vilket skiljer sig från övriga frågor i enkäten där värdet 6 istället är det vanligaste svaret.

Figur 13. Fördelning svar på fråga 12, samtliga svar (n=816).

Figur 14. Medelvärde på fråga 12 uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

Medelvärdet för svaren på frågan är lägst i gruppen som har haft uppföljande kontroll där medelvärdet är 2,82, följt av klagomålskontroller (medelvärde 3,45) och rutinkontroller (medelvärde 4,2), se figur 14. I gruppen som har haft uppföljande kontroll är det två tredjedelar (67 procent) som besvarar frågan med ett värde 1–3. I gruppen som har haft klagomålskontroll är det knappt hälften som besvarar frågan med ett värde 1–3 medan motsvarande andel i gruppen som har haft rutinkontroll är en fjärdedel (25 procent).

Denna fråga är den näst mest kommenterade i enkäten. Av de som svarar på frågan skriver cirka 20 procent (168 stycken) en kommentar till sitt svar. 91 av dem uttrycker någon form av kritik medan cirka 29 skriver en positiv kommentar. En stor majoritet av de som har skrivit positiva kommentarer har haft en rutinkontroll.

Exempel på kommentarer:

” Jag har förtroende för denna verksamhet och behovet av att utföra kontroller.”

” Jag tycker att det är viktigt att de finns och jag hoppas att de fungerar i de fall där det verkligen behövs en förändring eller ett avslut”

”Jag är nöjd med kontrollen hos mig och resultatet, men kan se brister på andra gårdar som inte blir åtgärdade och djurhållningen fortgår med samma brister år efter år, det är sorgligt.”

Av de som uttrycker kritik skriver 26 procent (24 stycken) en kommentar om att de anser att kontrollanten saknar relevant kunskap för att bedöma djurhållningen.

Exempel på kommentarer:

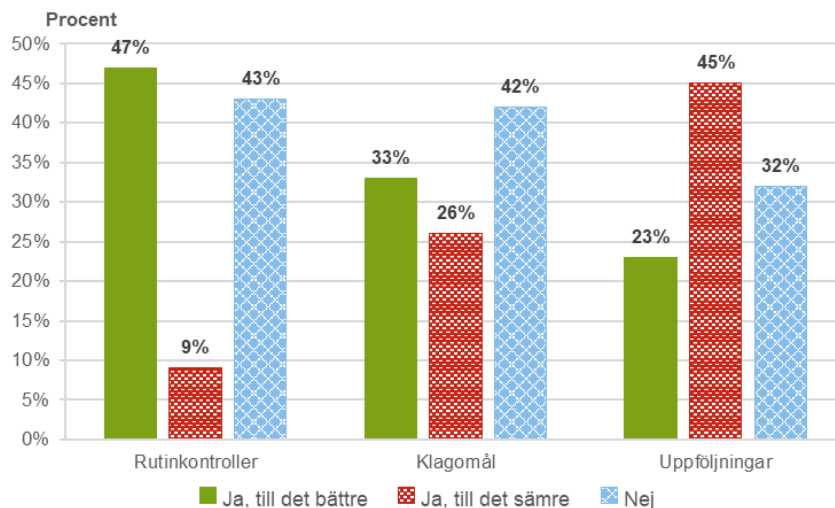
” För mycket petitesskontroll. Borde vara mer kunskap om djuren har det bra el inte. Men då behövs mer kännedom och kunskap och framförallt erfarenhet från de olika djurslagen av kontrollanterna.”

”Man läser och hör lite nu och då om kontrollanter som mer eller mindre sänker gårdar och djurhållare. Vi är inte perfekta, men vi är människor, och få bönder vill sina djur illa. Man gör så gott man kan med de förutsättningar som finns. Förutsättningarna ändras också från år till år så ibland är de svårt att hänga med. Visst är de bra med kontroller men ibland känns de som kontrollanten har en egen agenda.”

Bland de som lämnar kritiska kommentarer så har 55 djurhållare haft en rutinkontroll, 12 har haft klagomålskontroll och 24 har haft uppföljande kontroll.

Fråga 13 – Har din senaste kontroll påverkat ditt förtroende för djurskyddskontrollen i Sverige?

Det vanligaste svaret på denna fråga är ”Ja, till det bättre” vilket sammanlagt 359 djurhållare (cirka 44 procent) har svarat. Nästan lika många djurhållare (347 stycken, drygt 42 procent) svarar nej på frågan. 116 djurhållare (drygt 14 procent) svarar ”Ja, till det sämre” på frågan.

Figur 15. Procentuell fördelning av svar på fråga 14 (n=822) uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

I gruppen som har haft uppföljande kontroll är ”Ja, till det sämre” det vanligaste svaret (45 procent). I gruppen som har haft klagomålskontroll är det flest (42 procent) som svarar nej på frågan medan ”Ja, till det bättre” är det vanligaste svaret i gruppen som haft rutinkontroll, se figur 15.

70 djurhållare lämnar en fritextkommentar på frågan. 28 stycken uttrycker någon form av kritik medan 23 stycken uttrycker en positiv uppfattning. Av de som uttrycker kritiska kommentarer är det cirka 10 procent (3 stycken) som tycker att det är negativt att kontrollen är oaviserad. Cirka 14 procent (4 stycken) har uttryckt kritik mot att de upplever att djurskyddshandläggare har dålig kunskap om hur djurhållning fungerar.

Exempel på kommentarer:

”Vi som djurägare är helt utelämnade till kontrollanterna och har ingen möjlighet att neka om vi anser att den kommer i fel tid.”

”De har för lite erfarenhet av djurhållning och sunt förnuft och borde kunna se om djuren är misskötta.”

I de positiva kommentarerna uttrycker cirka 34 procent (8 stycken) att de anser att kontrollanterna har god kunskap. Cirka 17 procent (4 stycken) uttrycker att de upplevt ett positivt bemötande i samband med kontrollen.

Exempel på kommentarer:

”Även om det kan kännas jobbigt att bli kontrollerad så är det bra för djurens bästa. Det är bra att personalen är påläst om djuren de skall kontrollera och att de lyssnar på ägaren.”

”Kortfattad info innan med kort varsel, men mycket trevliga inlyssnande kontrollanter som argumenterade för sin sak men också gick att resonera med.”

Fråga 14 – Om du har förslag på hur djurskyddskontrollen kan utvecklas och förbättras får du gärna beskriva det

Denna avslutande fritextfråga har drygt 25 procent (227 stycken) av djurhållarna besvarat. I vår sammanställning av resultaten har vi valt att dela upp svaren i lite mer övergripande kategorier, där följande sex kategorier var vanligast:

- 43 av kommentarerna handlar om efterfrågan av större praktisk erfarenhet hos kontrollanterna.

Exempel på kommentarer:

”Kontrollanterna behöver själva arbeta med djurhållning i lantbruk för att få riktig kunskap och förståelse hur allt fungerar”

”Det skulle vara krav på 6 månaders arbete på en gård med de djurslag som dom kontrollerar innan deras första kontroll hos en lantbrukare”

- 29 djurhållare skriver kommentarer kring att det är viktigt att känna sig bra och trevligt bemött samt att en god dialog är viktigt vid kontrollen.
- 23 djurhållare har nämnt att de anser att det är viktigt att kontrollanterna har god kunskap om exempelvis deras djurhållningsform.
- 18 av kommentarerna handlar om att djurhållaren önskar att djurskyddshandläggare hade en mer rådgivande funktion.

Exempel på kommentarer:

”Med rätt personer anställda som gav råd och stöttade djurägaren skulle det kunna bli riktigt bra men vägen dit är långt”

”Det ska vara rådgivande och kunnigt folk som kan och förstår jordbruk och deras förutsättningar.”

- 18 djurhållare framför synpunkter i den sista frågan kring om och hur kontrollen bör vara känd av djurhållaren i förväg eller inte. Flera förespråkar att kontrollen ska vara känd för dem i god tid innan kontrollen genomförs.

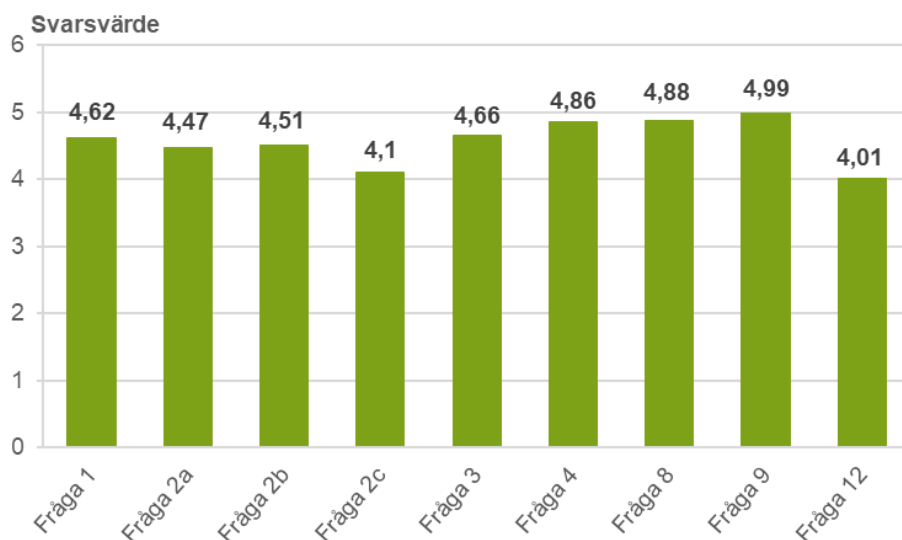
Exempel på kommentar:

” Jag förstår att man inte vill förvarna för att man vill ge en så rättvis bedömning. Men att skicka ut information om att i år kommer ni få kontroll gör att man är mer medveten om att det kan ske.”

- 17 djurhållare har tagit upp att de upplever att kontrollen är för detaljerad. De önskar att kontrollen vore mer helhetsinriktad.

3.2 Översiktlig bild av svaren

Svaren visar att de flesta har en positiv erfarenhet av sin senaste kontroll. Detta syns i resultaten av de nio frågor i enkäten som djurhållarna besvarar genom att välja ett värde på en sex-gradig skala. Som beskrivs i avsnitt 2.1 besvarar djurhållarna flera av frågorna i enkäten genom att välja ett värde mellan 1–6 som motsvarade i hur hög grad hen höll med om det som påstods i frågeställningen. Det var totalt nio frågor i enkäten som besvaras på detta sätt (där fråga 2 var uppdelad i tre underfrågor som alla besvaras med ett värde i en sex-gradig skala).

Figur 16. Medelvärde på frågor som besvaras med ett värde mellan 1–6 (ju högre värde desto större nöjdhet), medelvärde av samtliga svar (n=827).

Frågeställningarna innebär att djurhållare som svarar 1–3 i lägre grad håller med om påståendet i frågeställningen medan djurhållare som svarar 4–6 instämmer med påståendet i frågeställningen i högre grad. Som framgår av figur 16 är medelvärdet högre än fyra på alla de nio frågor som besvaras med den sex-gradiga skalan, vilket därmed visar att de flesta djurhållarna är positivt inställda till påståendet i frågan. Detta kan i sin tur tolkas som att djurhållarna i genomsnitt generellt har en övervägande positiv upplevelse av sin senaste kontroll.

Figur 16 visar även att de frågor där djurhållarna i högst grad håller med i påståendet i frågeställningen är

- fråga 9 (i hur hög grad informationen i kontrollrapporten stämde överens med informationen djurhållaren hade fått vid kontrollbesöket),
- fråga 8 (i hur hög grad informationen i kontrollrapporten var tydlig och enkel att förstå), samt
- fråga 4 (i hur hög grad djurhållaren upplevde att hen hade möjlighet att föra dialog med länsstyrelsens handläggare vid kontrollbesöket).

De frågor som får lägst genomsnittligt svarsvärde av de nio frågorna är

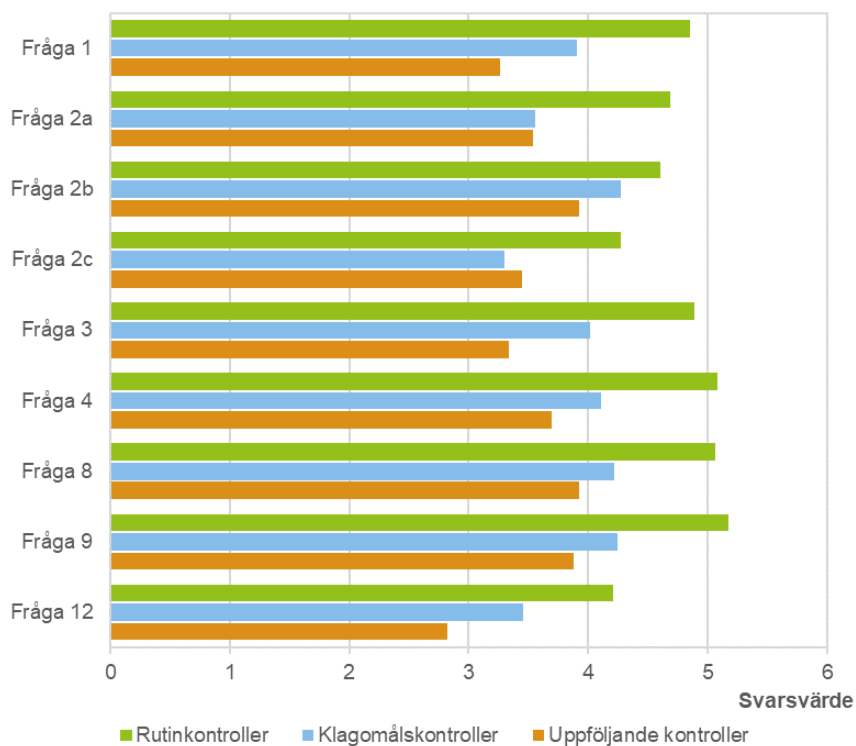
- fråga 13 (i hur hög grad djurhållaren känner förtroende för djurskyddskontrollen i Sverige) samt
- fråga 2c (i hur hög grad djurhållaren inför kontrollen fick information om hur kontrollen skulle gå till).

Även på dessa två frågor är dock det genomsnittliga medelvärdet högre än fyra, dvs. medelvärdet visar på övervägande positiva svar.

Skillnader i svar mellan kontrolltyper

Det är skillnader mellan svaren i de tre olika grupperna som har haft olika typ av kontroll. Som vi beskriver i avsnitt 2.3 har en övervägande andel av mottagarna haft rutinkontroll. Vi har även fått klart flest svar i enkäten från djurhållare som har haft rutinkontroll och det är även denna grupp som ger mest positiva svar i enkäten.

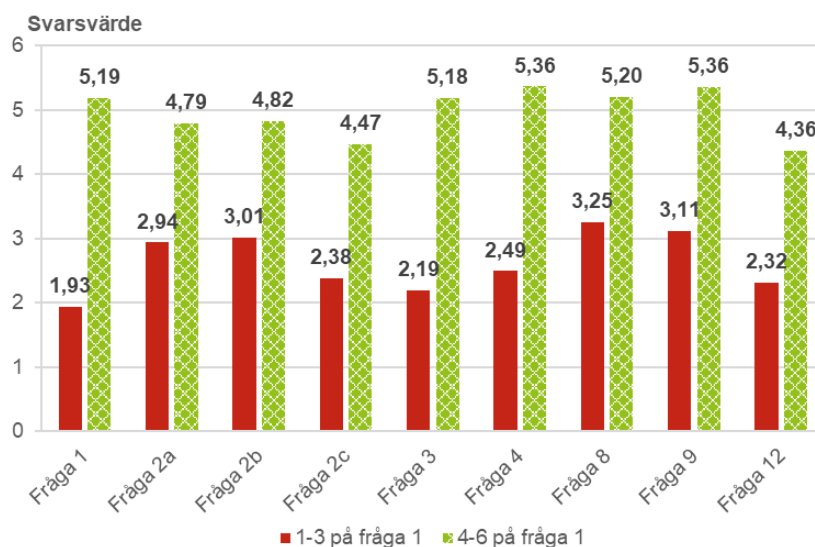
Det är förhållandevis stor skillnad i svaren mellan djurhållare som har haft rutinkontroll och djurhållare som har haft klagomålskontroll respektive uppföljningskontroll. Vi ser exempelvis att djurhållare som har haft en rutinkontroll generellt instämmer med påståendet i frågeställningen i högst grad av de tre grupperna, följt av djurhållare som haft klagomålskontroll. Djurhållare som har haft uppföljande kontroll instämmer generellt sett minst med påståendet i frågeställningen, se figur 17. Detta är ett genomgående mönster som vi ser i svaren på alla frågor i enkäten, se avsnitt 3.1 samt avsnitt 4.

Figur 17. Medelvärde på frågor som besvaras med ett värde mellan 1–6, uppdelat på kontrolltyperna rutinkontroll, klagomålskontroll och uppföljande kontroll.

Upplevelsen av den senaste kontrollen påverkar i hög grad svaren genomgående i enkäten

Ett annat mönster vi ser är att en mindre andel av djurhållarna genomgående lämnar mer kritiska svar i hela enkäten. Detta mönster kan exemplifieras genom de nio frågorna där vi delar upp svaren baserat på vad djurhållaren svarar på första frågan i enkäten (hur nöjd djurhållaren är generellt med hur länsstyrelsen genomförde den senaste djurskyddskontrollen), se figur 18. De djurhållare som svarar med ett värde 1–3 på fråga 1 (totalt 143 djurhållare) instämmer överlag mindre med påståendena i övriga frågor som också besvaras med ett värde i en sex-gradig skala (röda staplar i figur 6), jämfört med de som djurhållare som svarar med ett värde 4–6 på fråga 1 (totalt 676 djurhållare, gröna staplar i figur 18).

Figur 18. Medelvärde på frågor som besvaras med ett värde mellan 1–6, uppdelat på om djurhållaren har svarat 1–3 eller 4–6 på fråga 1.

Som ett exempel på detta mönster kan nämnas att det bara är drygt en femtedel (drygt 20 procent) av de som svarar 1–3 på fråga 1 som sedan svarar 4–6 på fråga 12 (i hur hög grad djurhållaren känner förtroende för djurskyddskontrollen i Sverige). Motsvarande andel som svarar 4–6 på fråga 12 är nästan fyra femtedelar (cirka 80 procent) bland de som svarar 4–6 även på fråga 1.

Översikt över fritextkommentarer i enkäten

Som beskrivs i avsnitt 2.1 gav vi möjlighet att lämna fritextkommentarer efter de flesta frågorna i enkäten. Det varierar i vilken grad djurhållare väljer att använda möjligheten att lämna fritextkommentarer. Flertalet väljer att inte lämna några fritextkommentarer alls i enkäten, se tabell 7, medan vissa djurhållare lämnar kommentarer i nästan samtliga fritextutor.

Tabell 7. Antal svar med fritextkommentarer på de frågor som djurhållarna kunde lämna kommentarer till, antal fritextkommentarer uppdelat på om de är övervägande positiva eller kritiska, samt antal svar utan fritextkommentarer per fråga i enkäten.

	Totalt antal kommentarer	Antal positiva kommentarer	Antal kritiska kommentarer	Antal svar utan kommentar
Fråga 1	178	81	91	642
Fråga 2 (a, b, c)	105	30	60	710
Fråga 3	117	79	28	702
Fråga 4	106	39	51	717
Fråga 5	73	11	44	749
Fråga 6	22	5	12	734
Fråga 8	58	8	46	638
Fråga 9	36	2	26	654
Fråga 10	40	4	30	650
Fråga 11	122	42	42	699
Fråga 12	168	29	91	653
Fråga 13	70	23	28	752

Som framgår av tabell 7 varierar det mellan de olika frågorna hur många djurhållare som väljer att lämna fritextkommentarer till sitt svar. Vi ser en variation från fritextkommentarer från 3 procent av svaren på fråga 6 upp till fritextkommentarer till drygt 20 procent av svaren på fråga 1.

I tabell 7 har vi även gjort en uppdelning utifrån om fritextkommentarerna är övervägande positiva eller kritiska.¹³ Som framgår av tabellen är majoriteten av kommentarerna mer kritiska men vi ser även att kommentarerna till fråga 3 till övervägande del är positiva. På fråga 12 är det lika många positiva som kritiska kommentarer, och på flera andra frågor är det också nästan lika många positiva som kritiska kommentarer.

¹³ Det finns även ett antal fritextkommentarer som varken är övervägande positiva eller övervägande kritiska kommentarer, dvs. mer neutrala fritextkommentarer. Därför kan det totala antalet fritextkommentarer vara större än summan av antalet positiva och antalet kritiska kommentarer på varje fråga. Som framgår av tabell 7 är det emellertid förhållandevis få kommentarer per fråga som vi har bedömt som neutrala kommentarer.

4 Diskussion

I detta avsnitt följer en kortfattad diskussion kring resultaten i enkätundersökningen.

4.1 De flesta av djurhållarna är nöjda med djurskyddskontrollen

Undersökningens resultat kan sammanfattas som att flertalet djurhållare som har svarat på enkäten är generellt sett nöjda och har en positiv upplevelse av sin senaste djurskyddskontroll. I alla de frågor som besvaras med ett värde i en sex-gradig skala, är det genomsnittliga medelvärdet högre än 4, vilket innebär att djurhållarna överlag instämmer i det påstående som framställs i frågan. Utifrån de aktuella frågornas formuleringar visar detta att flertalet djurhållare har lämnat positiva svar på frågorna. Exempelvis svarar 34 procent av djurhållarna på undersökningens inledande fråga att de generellt sett är mycket nöjda (svarsvärde 6 på en skala mellan 1 till 6) med hur länsstyrelsen genomförde deras senaste djurskyddskontroll. På samma fråga är det mer än 60 procent av djurhållarna som svarar med något av de två högsta svarsvärdena (svarsvärde 5 eller 6). Det är även nästan 40 procent av djurhållarna som upplever att deras senaste djurskyddskontroll i mycket hög grad (svarsvärde 6) genomfördes på ett professionellt och sakligt sätt.

Även på frågor i enkäten som inte besvaras med ett värde i en sex-gradig skala bedömer vi att flertalet djurhållare har lämnat övervägande positiva svar. Flera djurhållare har även lämnat fritextkommentarer som visar på en positiv uppfattning om djurskyddskontrollen.

4.2 Det finns även djurhållare som är mindre nöjda med djurskyddskontrollen

Samtidigt visar resultaten att det finns en grupp djurhållare (cirka 15–20 procent av djurhållarna i enkäten) som har en mer kritisk uppfattning utifrån upplevelsen av sin senaste djurskyddskontroll. Djurhållare som svarar med alternativen 1–3 på fråga 1 (om hur nöjda de generellt sett är med hur länsstyrelsen genomförde deras senaste djurskyddskontroll) ger generellt sett mer negativa svar än övriga djurhållare genomgående i hela enkäten.

Resultaten visar också att djurhållare som har haft rutinkontroll överlag lämnar mest positiva svar, medan djurhållare som har haft uppföljningskontroll generellt sett lämnar mer kritiska svar jämfört med de andra två grupperna baserat på kontrolltyp. Djurhållare som har haft klagomålskontroller lämnar överlag svar som ligger mellan de andra två grupperna av djurhållare baserat på typ av kontroll. Det bör dock poängteras att många djurhållare som haft klagomålskontroll och uppföljande kontroll också lämnar positiva svar i enkäten. I genomsnitt är svarsvärdena dock lägre i dessa grupper jämfört med de som haft rutinkontroll.

Det framgår inte tydligt av svaren i enkäten vad dessa skillnader mellan de olika kontrolltyperna kan bero på men vi bedömer att möjliga anledningar till mönstret skulle kunna vara:

- **Konstaterade brister vid tidigare kontroller.** I och med att undersökningen genomfördes anonymt vet vi inte vilka djurhållare som har svarat på enkäten som även har haft brister vid den aktuella kontrollen. Vi vet dock att djurhållare som har haft uppföljande kontroll har haft konstaterade brister vid åtminstone en tidigare kontroll (som följd av att länsstyrelsen genomför uppföljande kontroller för att följa upp tidigare konstaterade brister). Om djurhållare inte håller med om länsstyrelsens bedömning kan de ha en mer kritisk uppfattning om djurskyddskontroller som har genomförts hos dem. Detta skulle delvis kunna förklara att vi generellt ser mer kritiska svar från djurhållare som har haft uppföljande kontroll.
- **Avgift för kontrollen.** Djurhållare som har haft uppföljande kontroll behöver betala en avgift för kontrollen. Detsamma gäller för djurhållare som har haft klagomålskontroll om länsstyrelsen konstaterar brister vid den aktuella kontrollen. Djurhållare som har haft rutinkontroll behöver däremot inte betala avgift för sin kontroll då dessa kontroller finansieras av staten. Det är möjligt att en eventuell avgift för kontroll kan inverka på djurhållarens upplevelse av kontrollen.
- **Avsaknad av förämälan av kontrollen.** Länsstyrelsen tar generellt inte någon kontakt med djurhållaren före en klagomålskontroll medan länsstyrelsen vanligen tar kontakt med djurhållaren inom 24 timmarna före en rutinkontroll. Vid en uppföljande kontroll gör länsstyrelsen en bedömning av om förämälan är lämplig eller inte beroende på syftet med kontrollen och vad som ska följas upp. Det ger skillnader till i vilken grad länsstyrelsen före kontrollen har informerat djurhållaren om vilken kontroll de kommer att göra hos djurhållaren. Detta kan bidra till att djurhållare som har haft klagomålskontroll och till viss del även uppföljande kontroll lämnar mer kritiska svar än djurhållare som har haft rutinkontroll. Avsaknad av förämälan inför klagomålskontroller kan särskilt bidra till att djurhållare i gruppen klagomålskontroller svarar ganska lågt på de tre delfrågorna under fråga 2 som alla handlar om vilken information djurhållaren har fått inför kontrollen.

Vid en analys av de genomsnittliga svaren i undersökningen bör man även beakta att svarsfrekvenserna var något lägre i grupperna som haft uppföljande kontroll respektive klagomålskontroll, se avsnitt 2.3. Som följd av att vi i genomsnitt ser mer kritiska svar i grupperna som har haft klagomålskontroll och uppföljande kontroll kan vi inte utesluta att de genomsnittliga resultaten totalt sett i enkäten hade varit något lägre om vi hade haft lika hög svarsfrekvens i dessa två grupper som i gruppen som haft rutinkontroll. Vi bedömer dock att det inte skulle handla om några stora skillnader i de genomsnittliga resultaten i och med att det är betydligt färre djurhållare som har haft klagomåls- respektive uppföljningskontroll, jämfört med de som har haft rutinkontroll. En svarsfrekvens på 45 procent (dvs.

samma som i gruppen som haft rutinkontroll) även i dessa grupper skulle exempelvis innebära cirka 28 svar fler i respektive grupp än vad vi nu fick in i undersökningen. Det bör även noteras att om dessa tillkommande svar i så fall skulle fördelas på liknande sätt som de svar vi har fått in i respektive grupp skulle vissa av de tillkommande svaren också återspegla en mer positiv uppfattning.

4.3 Djurskyddshandläggarens bemötande är centralt för hur man upplever kontrollen

Fritextkommentarerna som djurhållarna har lämnat i undersökningen visar tydligt att bemötandet från djurskyddshandläggaren är av central betydelse för hur djurhållaren upplever kontrollen. Det vanligast återkommande temat som vi ser i fritextkommentarerna handlar om att djurhållaren har upplevt ett bra bemötande från djurskyddshandläggaren. Detta resultat är särskilt positivt mot bakgrund av att länsstyrelserna tillsammans med Jordbruksverket under de senaste åren har arbetat mycket med bemötandefrågor för att uppnå ett bra bemötande och god kommunikation vid kontrollen. Mot denna bakgrund är det också positivt att djurhållare överlag har gett positiva svar på fråga 4 om djurhållaren upplever att man hade möjlighet föra dialog med länsstyrelsens handläggare under kontrollen. Vi ser dock också att ett av de vanligaste områdena i de mer kritiska fritextkommentarerna i enkäten handlar om att djurhållaren upplever ett dåligt bemötande från handläggaren.

Sammantaget bedömer vi att resultaten i undersökningen visar att bemötande, oavsett om det upplevs som bra eller dåligt, är mycket centralt för hur djurhållare upplever kontrollen och vilket förtroende man känner för djurskyddshandläggaren. Vi anser att resultaten därför visar att det är viktigt att fortsätta påbörjade satsningar hos länsstyrelserna och Jordbruksverket, samt fortsätta göra insatser för att försöka uppnå ett gott bemötande vid varje kontroll. Det kan exempelvis vara särskilt viktigt att nyanställda djurskyddshandläggare tidigt får kompetensutveckling i metoder för gott bemötande, men det kan också vara viktigt att erfarna djurskyddshandläggare får möjlighet att fortsätta vidareutveckla sig i sådana metoder.

4.4 Djurhållare efterfrågar större kunskap om och praktisk erfarenhet av djurhållning

Ett annat återkommande tema i många fritextkommentarer är att djurhållare upplever att djurskyddshandläggare behöver ha en större sakkunskap av de djurhållningar de kontrollerar. I enkätens sista fråga tar flera djurhållare också upp som ett utvecklingsområde för kontrollen att man efterfrågar större praktisk erfarenhet hos djurskyddshandläggarna. Det efterfrågas bland annat att djurskyddshandläggare ska ha praktisk erfarenhet av att ha arbetat inom de typer av djurhållningar som man ska kontrollera. Sammantaget kan vi konstatera att flera djurhållare efterfrågar en större förståelse för verkligheten som djurhållaren har att hantera.

Både 8 kap. 2 § djurskyddslagen (2018:1192) och artikel 5 i EU:s kontrollförordning ställer upp grundläggande krav för den kompetens som personal som utför djurskyddskontroll ska ha. Det är kontrollmyndighetens, dvs. länsstyrelsens, uppgift att säkerställa att personalen uppfyller de krav som finns i lagstiftningen. Lagstiftningen ställer emellertid inte upp några mer detaljerade krav över specifik typ av utbildning som personalen ska ha. Det finns exempelvis inte krav i lagstiftningen på att djurskyddshandläggare ska ha praktisk erfarenhet av att ha arbetat inom de typer av djurhållningar som man ska kontrollera. Länsstyrelsens uppgift är att kontrollera att lagstiftningen följs, medan det är djurhållarens uppgift att ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurens behov och följa lagstiftningen.

Vi kan dock konstatera att djurhållarnas svar i enkäten visar att deras upplevelse av djurskyddshandläggarnas kunskap och kanske särskilt förståelse för djurhållarnas förutsättningar är av stor betydelse för djurhållarnas förtroende för kontrollen och upplevelse av den. Detta kan vara en anledning till att länsstyrelserna bör ha möjlighet att prioritera kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling av djurskyddshandläggarna. Man kan också överväga om det finns anledning att göra åtgärder för att säkerställa att det finns ännu bättre möjligheter för djurskyddshandläggare att kunna kompetensutveckla sig, för att ha så bra förutsättningar som möjligt för att kunna ge ett förtroendeingivande intryck vid kontrollen.

4.5 Djurhållare efterfrågar mer föranmälda kontroller

Flera djurhållare har lämnat fritextkommentarer på temat att kontrollen bör vara föranmäld i god tid. Djurhållare framhåller att det kan bli ett störningsmoment i deras planering och arbete när länsstyrelsen kommer oanmält eller med bara några timmars varsel. Det framgår också att djurhållare upplever den korta förberedelse tiden som ett stressmoment som kan skapa oro inför kontrollen. Flera djurhållare har även lyft fram olika förbättringsförslag som handlar om att djurhållaren ska få tidigare information inför kontrollen. Exempelvis tar två djurhållare i fritextkommentarer upp förbättringsförslag om att länsstyrelsen i början av varje år skulle kunna skicka ut information till alla djurhållare som har blivit uttagna för kontroll under året enligt länsstyrelsens riskbaserade kontrolluttag. De två djurhållarna menar att det skulle kunna bidra till att minska orosmomentet inför kontroll om djurhållare fick information i början av året.

Det är dock svårt för länsstyrelserna att ändra hur man föranmäler kontroller då det finns lagstiftning som reglerar att offentlig kontroll som huvudregel inte ska föranmälas. Artikel 9.4 i EU:s kontrollförordning reglerar att offentlig kontroll ska utföras utan föranmälan, utom då en föranmälan är nödvändig och vederbörligen motiverad för att offentlig kontroll ska kunna utföras. Syftet med kontroll utan föranmälan är att kontrollen ska ske under förhållanden som är representativa för hur verksamheten bedrivs. Jordbruksverket har beslutat om en vägledning om föranmälan till kontrollmyndigheter inom offentliga kontrollen där vi bland annat

bedömer att den regelbundna, rutinmässiga kontrollen som kontrollmyndigheterna har planerat att göra kan och bör förämnas för att skapa goda förutsättningar för kontrollen. Enligt vår vägledning bör förämälan dock inte göras tidigare än 24 timmar innan kontrollens genomförande.

4.6 Önskemål om mer rådgivande funktion

Ett annat tema som återkommer i flera fritextkommentarer i enkäten är att djurhållare efterfrågar att länsstyrelsens handläggare som genomför kontrollen även ska kunna ha en mer rådgivande funktion utöver kontrollfunktionen. Djurhållare efterfrågar att länsstyrelsens personal ska kunna ge tips om hur djurhållare kan förbättra sin djurhållning och åtgärda eventuella konstaterade brister vid kontrollen. Man efterfrågar att kontrollen mer ska ha en funktion av att ”hjälpa snarare än stjälpa”.

Länsstyrelsens djurskyddshandläggare kan sannolikt ofta ha möjlighet att ge råd till djurhållare baserat på att handläggarna besöker många olika djurhållningar och därmed samlar på sig mycket erfarenheter om hur man kan organisera verksamheten i en djurhållning. Samtidigt är det viktigt att poängtera att länsstyrelsens huvudsakliga uppdrag i detta sammanhang är att genomföra offentlig kontroll och kontrollera att djurhållaren följer lagstiftningen. Enligt 8 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192) ska kontrollmyndigheter förvisso ge rådgivning och information och på annat sätt underlätta för djurhållarna att fullgöra sina skyldigheter enligt djurskyddsreglerna. Det finns dock flera utmaningar med att samma handläggare både skulle ha i uppdrag att utföra kontroll och ge mer detaljerad rådgivning om vad djurhållaren kan göra för att följa lagstiftningen. I förarbetena till djurskyddslagen diskuteras också att kontrollmyndigheten inte kan ge alltför omfattande och individuell rådgivning i samband med kontroll, samt att den enskilde djurskyddshandläggaren inte kan *”lämna alltför detaljerade och styrande råd i samband med kontrollen eftersom det då finns risk för att det uppstår en intressekonflikt eller en jävssituation om kontrollmyndigheten i ett senare skede skulle behöva ingripa med beslut om t.ex. förelägganden eller förbud”* (Prop. 2017/18:147, s. 190).

Fritextkommentarerna i enkäten visar att många djurhållare efterfrågar mer stöd och rådgivning om vad de kan göra för åtgärder för att bättre följa djurskyddslagstiftningen. Man kan därför överväga om det finns behov av att vidta åtgärder för att djurhållare ska kunna få mer vägledning och rådgivning i dessa frågor. Vi ifrågasätter dock att ett sådant eventuellt utökat rådgivningsansvar skulle ligga på länsstyrelsernas handläggare som utför offentlig kontroll. Vi anser att det i så fall är lämpligare att sådan utökad rådgivning istället ges av en part som inte har ansvar för att utföra kontroll. Exempelvis skulle sådan rådgivning kunna ges av en annan funktion inom länsstyrelserna, av en annan myndighet (exempelvis Jordbruksverket), eller genom de branschorganisationer som finns för olika typer av djurhållningar i landet.

4.7 Förtroendet för djurskyddskontrollen i Sverige

De flesta frågorna i undersökningen ställs med utgångspunkt i djurhållarens upplevelse av sin senaste djurskyddskontroll. I de avslutande frågorna ber vi emellertid djurhållarna lyfta blicken lite och istället se till den svenska djurskyddskontrollen i ett bredare perspektiv, dvs. inte bara se till kontrollerna av sin egen djurhållning. När vi analyserar fritextkommentarer som djurhållare har lämnat till dessa avslutande frågor kan vi konstatera att många kommentarer ändå handlar om djurhållares erfarenheter av sina egna kontroller snarare än vad de tycker om kontrollsystemet i ett bredare perspektiv.

Det framstår därför som att många djurhållare inte har besvarat dessa avslutande frågor utifrån det perspektiv som var intentionen med frågeställningarna. Om man gör om undersökningen kan det finnas anledning att fundera på om frågan bör formuleras om så att djurhållare i högre grad besvarar frågorna utifrån det perspektiv som man eftersträvat med de aktuella frågorna. Om flertalet djurhållare besvarar frågorna med utgångspunkt i sina erfarenheter av kontroller i sin egen djurhållning bör man även överväga hur mycket dessa avslutande frågor tillför i förhållande till övriga frågor i enkäten. Man kan också överväga om just djurhållare är rätt målgrupp att ställa de aktuella frågorna till. Det kan förväntas att djurhållare närmast kommer ta utgångspunkt i egna erfarenheter av kontroller även när man svarar på frågor om förtroende för kontrollsystemet i ett bredare perspektiv. Om man gör om undersökningen kan det därför finnas anledning att se över om den aktuella frågan kan formuleras på ett annat sätt för att ge bättre förståelse om vad som påverkar djurhållarnas förtroende för kontrollsystemet i sin helhet.

Den ovan beskrivna problematiken gäller huvudsakligen fråga 12 i enkäten. Samtidigt är detta den fråga som får lägst genomsnittligt medelvärde av alla frågor som besvaras med ett värde i en sex-gradig skala i enkäten. Även om medelvärdet på fråga 12 också är över 4, vilket alltså är ett övervägande positivt svar så är det ändå lägre än på övriga frågor. Medelvärdet på frågan är också betydligt lägre än exempelvis fråga 1 som handlar om djurhållarens upplevelse av sin senaste kontroll. Detta indikerar att åtminstone vissa djurhållare beaktar andra saker när de besvarar fråga 12 än när de besvarar tidigare frågor i enkäten (som istället tar utgångspunkt i upplevelsen om djurhållarens senaste kontroll).

Det är dock svårt att i fritextkommentarerna se tydliga mönster eller framträdande aspekter som kan förklara varför djurhållarna överlag lämnar lägre svar på fråga 12 i förhållande till andra frågor i enkäten. Flera djurhållare hänvisar till att deras förtroende för kontrollsystemet påverkas av erfarenheter de har hört från kollegor i branschen eller genom media. Samtidigt finns det djurhållare som i sina kommentarer framhåller att man känner ett stort förtroende för kontrollsystemet i ett bredare perspektiv. Vi har svårt att i kommentarerna se tydliga, mer generella förklaringar till vad som påverkar djurhållarnas förtroende för djurskyddskontrollen i ett bredare perspektiv.

Utifrån resultaten i undersökningen kan vi dock konstatera att flera djurhållare kan ha en högre förväntan på djurskyddskontrollen än vad lagstiftningen och länsstyrelsernas uppdrag möjliggör, se exempelvis diskussion i avsnitt 4.5 och 4.6. Mer information om förutsättningarna för kontrollen skulle därmed kunna vara en möjlig åtgärd för att stärka förtroendet för djurskyddskontrollen.

Bilaga A – Frågor i enkäten

Genomförandet av kontrollen (dvs. själva kontrolltillfället)

1. Hur nöjd är du generellt sett med hur länsstyrelsen genomförde den senaste djurskyddskontrollen?

Gradering 1–6 från ”Inte alls nöjd” till ”Mycket nöjd”.

2. I hur hög grad fick du inför kontrollen:

- a. Information om vad det var för kontroll?
- b. Information om varför du kontrollerades?
- c. Information om hur kontrollen skulle gå till?

Gradering 1–6 från ”I mycket låg grad” till ”I mycket hög grad”.

3. I hur hög grad kände du att kontrollen genomfördes på ett professionellt och sakligt sätt?

Gradering 1–6 från ”I mycket låg grad” till ”I mycket hög grad”.

4. I hur hög grad hade du möjlighet att föra en dialog med länsstyrelsens handläggare som genomförde kontrollen?

Lyssnade handläggaren på dig och fick du möjlighet att ge din syn på saken?

Gradering 1–6 från ”I mycket låg grad” till ”I mycket hög grad”.

5. Informerade länsstyrelsens handläggare dig vid kontrollen om sina iakttagelser och sina preliminära bedömningar av din djurhållning?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Om Ja på fråga 5:

6. Förstod du handläggarens information om sina iakttagelser och preliminära bedömningar?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Efter kontrollen

Inledningsvis har vi i detta avsnitt några frågor om hur du upplever kontrollrapporten efter kontrollbesöket. När vi skriver kontrollrapport nedan så menar vi det dokument som du har fått eller kommer att få efter kontrollen och som innehåller resultatet av kontrollen. Dokumentet har rubriken ”Kontrollrapport efter djurskyddskontroll”.

7. Har du fått din kontrollrapport?

- Ja
- Nej

Om ja på fråga 7:

8. I hur hög grad var informationen i kontrollrapporten tydlig och lätt att förstå?

Gradering 1–6 från "I mycket låg grad" till "I mycket hög grad".

Om ja på fråga 7:

9. I hur hög grad stämde informationen du fick vid kontrollen överens med det som stod i kontrollrapporten?

Gradering 1–6 från "I mycket låg grad" till "I mycket hög grad".

10. Förstår du varför kontrollen har resulterat i det resultat du har fått?

- Ja
- Nej
- Vet ej

11. Om du tänker tillbaka på hur du kände inför kontrollen, och jämför med din faktiska upplevelse av kontrollen, hur var din upplevelse av kontrollen?

- Kontrollen blev som jag hade förväntat mig
- Bättre
- Sämre

Djurskyddskontrollen i Sverige

I dessa avslutande frågor vill vi att du lyfter blicken och ser till den svenska djurskyddskontrollen i ett bredare perspektiv, dvs. inte bara kontrollerna av din djurhållning.

12. I hur hög grad känner du förtroende för djurskyddskontrollen i Sverige?

Gradering 1–6 från "I mycket låg grad" till "I mycket hög grad".

13. Har din senaste kontroll påverkat ditt förtroende för djurskyddskontrollen i Sverige?

- Ja, till det bättre
- Ja, till det sämre
- Nej

14. Om du har förslag på hur djurskyddskontrollen kan utvecklas och förbättras får du gärna beskriva det.

Fritextfråga

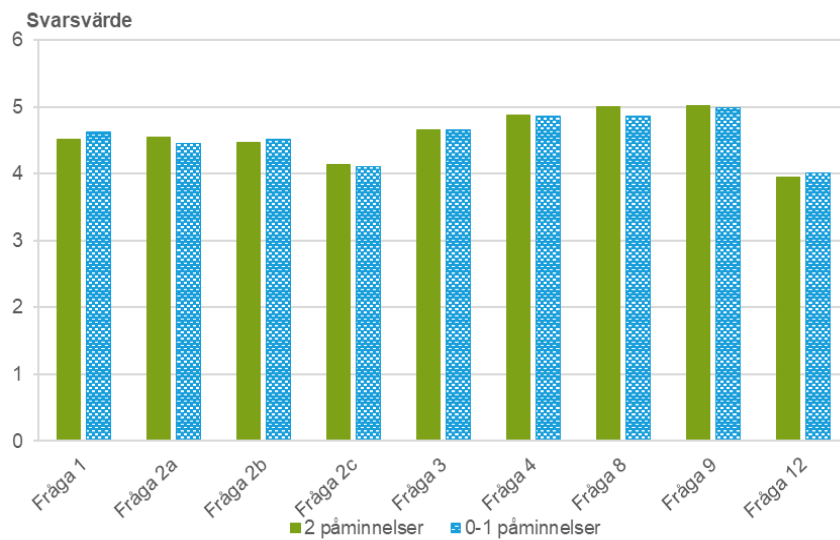
Bilaga B – Bortfallsanalys

Det faktum att enkäten genomfördes anonymt där vi inte kunde följa svar till e-postadresser försvårar att göra bortfallsanalys i enkäten. I och med att vi inte kan identifiera vilka som har svarat eller inte har svarat på enkäten kan vi heller inte göra uppföljande undersökningar för att analysera om de som inte svarade på enkäten är av en annan åsikt än de som svarade på den. Vi kan heller inte analysera om det är någon viss typ av mottagare som i högre grad har valt att inte delta i undersökningen.

Vi valde dock att göra en viss typ av bortfallsanalys genom att skicka en andra påminnelse till en andel av mottagarna. Under antagande om att de mottagare som svarar efter två påminnelser kan ses som mer representativa för mottagare som är mindre benägna att svara på enkäten, kan vi därmed se om dessa mottagare svarar på ett annat sätt än de som är mer benägna att svara (dvs. de som svarar direkt eller efter en påminnelse). Det bör noteras att vi fick förhållandevis få svar från mottagare som fått två påminnelser (totalt 68 svar¹⁴) och svaren från endast denna grupp med mottagare bör därmed analyseras med viss försiktighet. När vi jämför svaren i gruppen som fått två påminnelser med svaren från dem som har svarat efter noll eller en påminnelse så ser vi dock inte några betydande skillnader i svaren.

Figur B.1 medelvärden på de frågor där djurhållaren väljer ett svar mellan 1–6 i gruppen som svarat efter två påminnelser (gröna staplar i figur B.1) tillsammans med medelvärdet på samma frågor i gruppen som svarat efter ingen eller en påminnelse (blåa staplar i figur B.1). Som framgår av figur B.1 är det inga betydande skillnader i medelvärde mellan de två grupperna av djurhållare. Detta indikerar därmed att de mottagare som var mindre benägna att svara på enkäten inte förefaller vara av någon tydligt annorlunda uppfattning jämfört med de som var mer benägna att svara. Som ovan nämnt ska resultaten dock läsas med försiktighet mot bakgrund av att det är förhållandevis få svar i gruppen som har svarat efter två påminnelser.

¹⁴ Det var totalt 644 djurhållare som fick två påminnelser i undersökningen, dvs. svarsfrekvensen bland dem som fick två påminnelser var därmed drygt 10 procent.

Figur B.1. Medelvärde på frågor som besvaras med ett värde mellan 1-6 fördelat på mottagare som svarat på enkäten efter två påminnelser respektive mottagare som har svarat på enkäten direkt eller med en påminnelse.

Jordbruks verket

Jordbruksverket

551 82 Jönköping

Telefon 036-15 50 00 (vx)

jordbruksverket@jordbruksverket.se

www.jordbruksverket.se

Oktober 2024 OVR711